

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı

16 Ağustos 2024 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun toplanma nedenine, Komisyonun bir ihtisas komisyonu olduğuna ve dijital gündemde yaşanan son gelişmelere ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'e yaşadıkları sağlık sorunu nedeniyle "Geçmiş olsun." dediğine ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Dijital gündemde yaşanan son gelişmeler hakkında görüşme

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, İzmir'de başlayan orman yangını nedeniyle İzmir'e "Geçmiş olsun." dediğine ilişkin açıklaması

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

7'nci Toplantı

16 Ağustos 2024 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu saat 10.36'da açıldı.

Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman,

Komisyonun toplanma nedenine, Komisyonun bir ihtisas komisyonu olduğuna ve dijital gündemde yaşanan son gelişmelere,

Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'e yaşadıkları sağlık sorunları nedeniyle "Geçmiş olsun." dediğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Dijital gündemde yaşanan son gelişmeler hakkında görüşme yapıldı.

İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan, İzmir'de başlayan orman yangını nedeniyle İzmir'e "Geçmiş olsun." dediğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 13.36' da son verildi.

16 Ağustos 2024 Cuma
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.36
BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)
BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)
SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)
KÂTİP: Levent UYSAL (Mersin)

●

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok değerli milletvekillerim, çok değerli basın mensupları, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çok değerli raportörleri, uzmanları, danışman arkadaşlar, çok değerli misafirler, çok değerli uzman arkadaşlar; toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun toplanma nedenine, Komisyonun bir ihtisas komisyonu olduğuna ve dijital gündemde yaşanan son gelişmelere ilişkin açıklaması

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok değerli milletvekillerim, bu çalışma süremizin 28'inci Dönemin 9'uncu Toplantısını yapıyoruz. Biz Komisyon üyelerimizle yaptığımız değerlendirme sonucunda yaz dönemi için toplanma kararı almıştık. Çok değerli milletvekillerimizin verdikleri dilekçeyle toplanma kararı almış bulunduk. Bu toplantıyı çok daha önce yapacaktık ama hem Meclisteki çalışmalar hem İç Tüzük hem de diğer sebeplerle toplantımız bu tarihe alındı, bu tarihte yapıyoruz. Nezaket gösterip bu yaz döneminde toplantımıza katıldığınız için hepinize şükranlarımı sunmak istiyorum.

Çok değerli milletvekillerim, çok değerli misafirler; gerçekten dijital dünya o kadar yoğun bir gündemle hareket etmekte ki hem Türkiye'de hem dünyada inanılmaz bir sürecin içindeyiz. Biz neredeyse her toplantımızda dijital çağın başladığından bahsettik ve artık bu çağın içindeyiz ve bu çağın içinde yaşıyoruz. Geçen haftalarda birtakım gelişmeler oldu; bu gelişmeleri konuşacağız, değerlendireceğiz ama şunu özellikle belirtmek istiyorum; bunu neredeyse her toplantıda ifade ettik ama bir kez daha dile getirmek isterim, meselemiz şudur: Biz yasaklamalara, sansüre karşı olan bir Hükümetiz ve partiyiz. AK PARTİ'nin yirmi iki yıllık iktidarı döneminde bu ağlar, dijital mecraların başta hukuksal, yönetsel altyapısı olmak üzere Türkiye'ye gelmesi, faaliyet göstermesi, temsilcilik açması ve bir müzakere sürecinin yürütülmesi hep bu dönemde olmuştur. Sizlere birazdan birkaç rakam vereceğim. Türkiye, dünyada en fazla sosyal medya kullanan, takipçisi olan, abonesi olan ülkelerden biridir. Aslında söyleyeceğim rakamlar dahi nasıl bir meseleyle karşı karşıya olduğumuzu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Çok değerli milletvekillerim, bizim Komisyonumuz kurulduğundan bu yana biz hep şu atasözlerini dile getirdik: “Dijitalleşme gündemi siyasetüstü bir konudur. Dijitalleşme meselesi iktidar-muhalefet gerilimine kurban edilemeyecek kadar önemlidir ve Türkiye'nin geleceğidir. Dijitale sahip olan geleceğe sahip olur.” dedik; birincisi bu. İkincisi, yine sizlerin de çok önemsendiği, değerli gördüğü, gerçek hayatta suç olanın dijital dünyada da suç olduğu gerçekliğidir. Biz tüm çalışmalarımızı son tahlilde Türkiye Büyük Millet Meclisinin İçtüzüğü'ne göre bir ihtisas komisyonu olarak yürütmekteyiz. Bizim, zattalınızın, tüm vekillerimizin bildiği üzere, biz icra yerinde değil, yaptırım makamında değil, biz yasadan kaynaklanan, İç Tüzük'ten kaynaklanan istişare etme, değerlendirme, danışma ve tavsiye

niteliğinde kararlar alabilmekteyiz. Fakat sizlerin de takdir edeceği üzere, son tahlilde Türkiye Büyük Millet Meclisinin alacağı tavsiye kararı yürütmenin aldığı kararlar kadar önemlidir ve değerlidir; belki de ondan daha değerlidir. Dolayısıyla, biz bu noktada bir taraftan özgürlüklerin sonuna kadar kullanılmasını ama aynı zamanda kamu düzeninin korunması, çocuğun korunması, bireyin korunması, veri mahremiyetinin sağlanması, dijital dünyada yargısız infazlara karşı hukukun ve kişinin korunması noktasında bir paradoksu beraberce yönetiyoruz, bir praksisle karşı karşıyayız her kararımızda. Mesele şudur: Biz sosyal medyanın ve dijital mecraların geleneksel, konvansiyonel medya ve basına karşı fikirlerini açıkça dile getirmesi ve buraların, her zaman konuştuğumuz üzere, şehirlerin yeni agoraları olması, yeni özgürlük meydanları olması noktasında bir genel yaklaşımımız vardır. Fakat tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bu konular konuşulmaktadır, konuşulmaya devam etmektedir. Bizim de bu meseledeki yaklaşımımız, fikir hür, yorum serbesttir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde her mesele usulü ve üslubu içerisinde konuşulmalı, değerlendirilmeli ve o meşhur sözde olduğu gibi “Fikirlerinizin hiçbirine katılmıyorum fakat söz söyleme hakkınızı sonuna kadar savunuyorum.” yaklaşımıyla birbirimize hoşgörü, tahammül ve müzakereci demokrasi içerisinde meseleleri ele almamız lazım.

Son tahlilde, geldiğimiz noktada -birazdan sözü sizlere bırakacağım- sosyal medyanın yapıcı etkisi yıkıcı etkisine göre daha zayıftır, bunu hepimiz görmekteyiz. Türkiye’de 20 milyon genç insanımızın, genç kardeşimizin olduğunu düşündüğümüzde, Türkiye’de insanların günün yedi saatini internette, üç saatini sosyal medyada geçirdiğini kabul ettiğimizde, aslında nasıl bir fırsatla ve nasıl bir tehditle karşı karşıya kaldığımızı hep beraber görmekteyiz. Türkiye’nin yapay zekâyı konuşması gerekirken birtakım içerikleri konuşması ve bunun üzerinden yeni bir kutuplaşmanın ortaya çıkması gerçekten manidar bir durumdur. Biz aslında sosyal medyanın siyasetüstü bir mesele olduğunu dile getirirken, bunun da bu kutuplaşmaları engelleyecek nosyonuna dikkat çekmek isterken bugün maalesef böyle bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Geldiğimiz noktada bizim Dijital Mecralar Komisyonumuz bir sosyal medya komisyonu değildir, bizim Komisyonumuz Dijital Mecralar Komisyonudur. Dijital mecralarda kadına şiddet, pedofili, çocuk istismarı, sanal kumar, ırkçılık, nefret suçları, ötekileştirme, dijital faşizm gibi hepimizin kabul edeceği birtakım tartışmaların olması aslında nasıl bir meseleyle karşı karşıya olduğumuzu ortaya koymaktadır.

Yine, özellikle veri mahremiyetinin sağlanması noktasında çok ciddi sıkıntılarla karşı karşıyayız. Yine, değerli arkadaşlar, maalesef özel hayatın gizliliği, İslamofobiya, din karşıtlığı gibi içerik paylaşımları daha çok öne çıkmaktadır. Biz sosyal medyanın daha yapıcı bir etkiye kavuşması için 5651 sayılı Yasa’dan başlayarak gerçekten bu konuda yapıcı bir, pozitif bir gündemle çalışmalarımızı yürütmekteyiz. Fakat şunu da görmek gerekiyor: Bir taraftan dediğim gibi bireysel özgürlükler, öbür taraftan da kamu düzeninin sağlanması çok çok önemlidir.

Ben toplantının başında birkaç rakamı sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu arada bu verileri We Are Social 2024 Ocak rakamlarıyla paylaşıyorum, referansı da vereyim ki yani çünkü bu konuda farklı rakamlar var; farklı rakamlara saygı duyuyoruz, bizim referansımız belli. Bakın, Türkiye’nin X’de 20 milyon, YouTube’da 57 milyon -düz rakam söylüyorum- Instagram’da 57 milyon -muhtemelen son dönemde yapılan tartışmalarla rakam 60 milyona çıkmıştır- TikTok’ta 37 milyon, Facebook’ta 34 milyon, LinkedIn’de 16 milyon takipçisi var. Bunu bir kez daha sizlerin aracılığıyla ifade edeyim. X’te dünyada 7’nci sıradayız, YouTube’da 11’inci sıradayız, Facebook’ta 15’inci sıradayız, TikTok’ta 10’uncu sıradayız, Instagram’da 5’inci sıradayız, LinkedIn’de ise 13’üncü sıradayız. Bu rakamları söyledikten sonra iki konuya daha değinip sözleri size bırakmak istiyorum.

Değerli milletvekillerim, çok değerli misafirler; biraz önce dile getirdiğim gibi, sosyal medya ve dijital dünya bütün dünyada çok tartışılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan tartışmalara tekrar referans vermek istemiyorum. Gerçekten artık hibrit bir siyasal iletişim kampanyasının yapıldığını görüyoruz, hibrit savaş gibi hibrit bir siyasal iletişim kampanyasının yapıldığını görüyoruz ve Amerika'da Cumhuriyetçiler ile Demokratlar arasındaki siyasal mücadelenin meydanlardan, salonlardan daha çok dijital platformlarda yürütüldüğünü ve dijitalleşen siyaseti görme bağlamında ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. İki demeci hatırlatıp sözü size vermek istiyorum değerli arkadaşlar.

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron 17 yaşındaki gencin polis tarafından öldürülmesinin ardından protestoların yaşandığı şehirlerin belediye başkanlarıyla bir araya geldiğinde şu demeci verdi: "İşler çığırından çıktığında erişimi düzenleyebilecek veya kesebilecek konumda olmalıyız." Ve toplumsal kargaşanın önüne geçmek için sosyal medyanın kontrolü ve erişime kapatılması olasılığının değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir. Fransa Cumhurbaşkanı Macron, hassas içeriklerin kaldırılmasını talep edeceklerini, sosyal medya vasıtasıyla -ben burayı çok önemsiyorum- şiddetin taklit edildiği ve bunun genç yaştaki insanları bir nevi gerçeklikten ve gerçek dünyadan kopardığını belirterek "Bazı gençlerin sokakta kendilerini zehirleyen video oyunlarını oynadığı hissine kapılıyoruz." şeklinde bir demeçte bulunmuştur. Yine Fransız Senatosunda sosyal medyayla ilgili içeriklerin düzenlenmesi noktasında kararlar alınmıştır.

Biliyorsunuz, 30 Temmuzda İngiltere'de yine mülteciler üzerinden yaşanan çok acı olaylar oldu. Tabii, bir parantez açarak şunu da söylemek isterim: Avrupa'nın aydınlanma değerlerinin yok sayılırcasına ırkçılığın, nefretin, ötekileştirmenin, din karşıtlığının, İslamofobiyanın bu ülkelerde yükseliyor olmasını aslında Avrupa değerlerinin de intihar ettiğinin ve Avrupa değerlerinin de yok sayıldığının bir ispatı olduğunu belirtmek isterim. İngiltere'nin yeni Başbakanı Starmer İngiltere'de yaşanan bu toplumsal şiddet olayları karşısında iki sosyal medya şirketine ve onu yönetenlere seslenerek sosyal medyanın inanılmaz bir imkân ama sorumluluk da taşıdığını, şiddet olaylarının internet ortamında körüklendiğini, bunun bir suç olduğunu ve hukukun her yerde geçerli olması gerektiğini, internette şiddeti övmenin suç olduğunu, ifade özgürlüğü olmadığını, sosyal medya platformları için burada uyulması gereken bir denge olduğunu ifade etmiştir. Herhâlde hepimizin altına imza atacağı sözler olduğunu bir kez daha belirtmek isterim.

Tabii, Instagram'a erişim engelinin getirilmesi daha sonra bunun kaldırılması, bu tartışmalar başta katalog suçlar olmak üzere yasadan kaynaklanan birtakım düzenlemelerdi ve Instagram'ın açılmış olmasını biz çok değerli buluyoruz. Meta yetkilileri zaten Komisyonumuza geldiler, dinledik ve tekrar bu dönemde yoğun bir diplomasi içerisinde bulunduk.

Diğer taraftan, oyun mecralarının son durumuyla ilgili de şunu söylemek lazım: Değerli arkadaşlar, Adana Mahkemesinin verdiği karara hepimiz uymak zorundayız, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir. Bizim hep söylediğimiz, dijital mecralar için söylediğimiz mesele şudur: Siz, Berlin'de, Paris'te, Londra'da, Washington'da, Viyana'da hangi hukuka uyuyorsanız, o ülkenin yasalarına ne derece saygı gösteriyorsanız Türkiye'de de buna uymak zorundasınız, bu ricamızı söylüyoruz, bunu da bir ast üst ilişkisiyle değil, bir yönetim anlayışı içerisinde, bir karar alma sürecinin paydaşları olarak dile getiriyoruz.

Öbür taraftan, TikTok meselesi çok konuşuldu, tartışıldı. Dediğim gibi, biz kesinlikle yasaklamalara, sansüre karşıyız. Çünkü zaten bu platformları Türkiye'ye davet eden, bunun her türlü hukuksal, yönetsel, dijital, teknolojik altyapısını kuran bir hükümetiz fakat son tahlilde her zaman söylediğim bir konu -değerli milletvekillerim burada- biz Türkiye Cumhuriyeti devletini sokakta bulmadık ve kendini yasamanın üzerinde gören anlayışı asla kabul etmiyoruz, kendini yargının üzerinde gören anlayışı

asla kabul etmiyoruz, kendini ulus devletlerin üzerinde gören ve kendisini demokrasinin üzerinde gören ve yeni bir din, yeni bir ideoloji vazetme durumunda olan ve ulusası dijital ağların kendilerini dokunulmaz ve kendilerini bütün hiyerarşilerin üzerinde görmelerini, en azından böyle davranmalarını asla tasvip etmiyoruz, onaylamıyoruz. Dolayısıyla burada müzakereci demokrasi çerçevesinde biz sorunlarımızı ele alıyoruz, ele almaya devam edeceğiz.

Tabii, meseleler uzun, sizleri de dinleyeceğiz. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisi 14.00’te açılacak, bugün toplantılar var, arkadaşlarımızın da zaman sınırı içerisinde fikirlerini dile getireceklerini umuyorum. Diğer komisyonlarda olup toplantımıza gelen milletvekillerimize de teşekkür ediyoruz. Bizim Komisyonunda herkes fikrini açıkça dile getiriyor.

Ben çok teşekkür ediyorum. Şimdi, sözü size bırakıyorum. Yine konuşacağız, değerlendireceğiz. Ben hepinize katılımlarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Basın mensuplarına teşekkür ediyoruz; arkadaşlar, sağ olun.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Dijital gündemde yaşanan son gelişmeler hakkında görüşme

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, şimdi, sözü ilk sözü isteyen Sayın Tuncay Özkan Bey’e veriyorum.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Değerli Başkanım, teşekkür ederim.

Bütün arkadaşlarımı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Çağrımız üzerine gerçekleştirdiğiniz bu toplantıyı çok önemsiyoruz çünkü biz bu Komisyonunda demokratik kuralların işletildiğini ve Türkiye’nin yönetimine katkı sunacak bir ortam için herkesin kendi birikimini ortaya koyduğunu gördük, bunu sürdürme konusundaki kararlılığınızdan dolayı size teşekkür ediyorum. Çünkü toplantının ne zaman, nasıl olacağı konusundaki yetki size aitti, siz bunu gayet uygun bir zaman dilimi içerisinde değerlendirdiniz, arkadaşlarımızla konuştunuz, bu konudaki hassasiyetiniz için teşekkürlerimizi...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, zatialinizin sözünü keserek mini bir parantez açayım, basın mensupları bilmiyordur.

Değerli arkadaşlar, milletvekillerimiz ile bizim Dijital Mecralar Komisyonunun bir grubu var, kendi paylaşım grubumuz, orada tüm milletvekillerimize sorduk “Ne zaman toplanalım?” Mecliste de zaten hem Mahmud Abbas görüşmesi hem olağanüstü toplantı, bu tarihe karar verildi. Yani bu toplantıya da ben değil milletvekillerimiz karar verdi, bunu da Tuncay Bey de vurgulamak istedi yani bunu belirtelim, gerçekten bizim fikirlerimiz farklı olabilir, bunu ısrarla vurgulamak istiyorum ama herkes fikrini dile getirmeli, söylemeli çünkü başka Türkiye yok, gençlerimiz bizim için çok çok önemli, toplumun sağlığı çok çok önemli.

Kusura bakmayın, sözünüzü balla kestim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Estağfurullah, çok teşekkür ederim, var olun.

Bizim Instagram’la ilgili yani yasaklamayla ilgili, özgürlük alanlarının daraltılmasıyla ilgili yaklaşımımız Instagram’ın içerik taraması ya da Instagram’ın uyması gereken kurallar konusunda bir zafiyet oluşturacak düzenlemeler getirilmesi şeklinde değildir. Biz, burada, Türkiye’nin koyduğu kurallara uyulmasında mutlakiyet isteriz. Bu kurallar açısından, çalışanların sayısı, yerleşimler, daha çok sayıda ofis açma ve Türkiye’nin bu sorunlarını ortadan kaldıracak her türlü, Türkiye Büyük

Millet Meclisinde ortak aldığımız kararların uygulanmasını isteriz. Ancak bir tahammülsüzlüğü, bir “Ben yaptım, oldu.” anlayışını, bürokratik oligarşinin en üst düzeyde saldırısını da muhalefet olarak kabul etmeyiz.

Konunun detaylı tartışmasından ortaya çıkacaktır ki sorun Türkiye’deki siyaset; iktidarın siyaset yapma anlayışında bir tahammülsüzlük var. Bu tahammülsüzlüğü İzmir’de 30 yaşında bir genç kadının kendisine uzatılan mikrofona söylediği sözler nedeniyle bir haftadır cezaevinde yatıyor olmasından hareketle ele almak istiyorum. Elbette ki suç varsa, elbette ki ifade özgürlüğünün dışında hakaret varsa bu savcılarımızın, mahkemelerimizin takdir hakkıdır. Biz, onu beğeniriz ya da beğenmeyiz, ona karşı görüşlerimizi dile getiririz ya da getirmeyiz; bu, hayatın olağan akışı içinde olan bir şeydir. Olmayan şey şudur: Sabaha karşı gitmek, evini basmak, almak, getirmek. Kendisiyle cezaevinde görüştüm, yaşadıkları bir felakettir, 2 savcı tarafından kendisi suçlanmak istenmeyince 3’üncü savcının bulunmuş olmasıdır. Bu tahammülsüzlüğü anlamamız mümkün değildir. Biz, Instagram ortamının elbette ki içindeki her şeyle değerlendirilebileceğini, Instagram yetkilileriyle oturup bunların konuşulabileceğini ve bu konuşmanın sonunda Instagram’ın kabul etmemesi durumunda Türkiye Cumhuriyeti devletinin, Türk insanların hakkını, hukukunu koruyacak her türlü düzenlemenin anında gerçekleştirilmesini isteriz ama bu, idarenin keyfilğinde değildir.

Bir “katalog suç” kavramı var. Ben Ergenekon davasından tutuklandım, “Atatürk’ün Bursa Nutku evinde çıktı, sen Ergenekon terör örgütünün üyesisin.” dediler “Bizim evde çıkar.” dedim. Beni aşağı tutuklamaya gönderdiler. Mahkeme Başkanına dedim ki: “Atatürk’ün Bursa Nutku benim evimdeymiş, o yüzden tutuklamaya sevk ettiler.” “Onu dikkate almıyorum.” dedi. “Peki, neyi dikkate alıyorsunuz?” dedim “Katalog suç.” dedi. O zamana kadar -kırk yıllık gazeteciyim- dikkat etmemişim, katalog suç kavramıyla ilk kez orada karşılaştım. Avukata döndüm, dedim ki: “Katalog suç nedir?” Dedi ki: “Senin tutuklandığına dair...” Görüşünü ifade etti “Katalog suç tutuklanmanı gerektiren bir şeydir.” Mahkeme Başkanına döndüm, dedim ki: “Benim suçum ne?” Adam bana dedi ki: “Senin Ergenekoncuların çizdiği bir şemada adın var.” “Şemayı görebilir miyim? dedim “Katalog suç, gizlilik kararı var, göremezsin.” dedi. “Peki, avukatım görebilir mi?” dedim “Hayır, göremez.” dedi. “Kim görecektir?” dedim “Ben yargıcam, gördüm kardeşim, bitti. Seni tutukladım, buyur git.” dedi. Beş yıl dört ay boyunca her duruşmada “Bu şemayı açın. Bu şema nedir? Bu şemada kim var?” diye sordum. Beş yıl dört ay sonra şema açıldığında -karar üzerine şemayı açtılar- katalog suç diye Tuncay Özkan’ı beş yıl dört ay yatırdıkları davada, o şemada benim adım yoktu.

Şimdi, Instagram katalog suç... Hangi suç? Hangi mahkeme kararı? Bu karar nerede? Niye kapattık? Niye açtık? Net olarak soruyorum yani diyorum ki: Bize iktidar tarafı, ne olur “Şu mahkeme kararı, şu suçlama, bu...” Yoksa bu devam eder arkadaşlar. Koruyamadığımız şey kendi hukukumuz, koruyamadığımız şey Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan insanların özgürlük alanları. Allah göstermesin, hiçbir arkadaşımın başına gelmesin, bir “Katalog suç.” dedi, tutukladı; bir “Katalog suç.” dedi, Instagram’ı kapattı; bir “Katalog...” Ne var içinde? Kocaman bir mecradan, özgürlük alanından bahsediyoruz.

Bektaşi babasına sormuşlar: “Baba erenler, yokuş çıkmayı mı seversin, inmeyi mi seversin?” “Niye, sizin memlekette düz yol yok mu?” demiş. Şimdi, biz her şeyi ya yokuş çıkmak ya aşağı inmek şeklinde değerlendirsek hem dünya çapında Türkiye’nin imajını zedeliyoruz hem de özgürlük alanlarımızı daraltıyoruz. Ben Instagram’ın içinde hemen hemen ulaşabileceğim her yere ulaşmaya çalışıyorum. Instagram’la ilgili kararın ne olduğunu bilemediğim için şimdi Instagram’ın suçunun ne olduğunu soruyorum: Bu katalog suçta Instagram’ın suçu ne? Ne yaptı da Instagram, oldu; bir hafta sonra neyi düzeltti?

Şimdi, Instagram'ın açıklamalarına bakıyorum, bugüne kadar 5 bin küsur tane karardan sadece bir tanesinde, evet, PKK'yla ve Abdullah Öcalan'la ilgili olarak bir kararda atlamışlar, Bilgi Teknolojileri uyarılmış, hemen kaldırmışlar. Diyor ki: “Benim ülkemde Hamas terör örgütü.” Yani biz nasıl burada PKK'yı terör örgütü olarak kabul ediyorsak o da “Hamas terör örgütü.” diyor. “Amerikan yasalarına göre, benim şirketimin kurulduğu yere göre, PKK sizde neyse Hamas da Amerika'da odur.” diyor, “Ama biz bölgesel filtremeler yoluyla, şunlarla bunlarla bu konulardaki hassasiyetleri gidermeye çalışıyoruz.” diyor.

Peki, arkadaşlar, Instagram'ın suçu ne? Katalog suç kapsamının içerisine neyi aldık, bir koca medyayı, bir koca platformu nasıl bunun içine soktuk? 1 milyon üstünde; 1,5 milyon siteye erişim engeli var. Sayın Başkanın çizdiği tablo, Türkiye'de ifade özgürlüğünün layıkıyla kullanılabildiğini, ifadeye karşı bir tahammülün gösterilebildiğini bize söylemiyor; ifadeye karşı bir tahammülsüzlük var. Oysa biz, burada, şu küçük dünyamızda çok büyük bir şeyi başardık; farklı görüşlerden gelen arkadaşlarımız birbirini saygıyla dinledi, herkes görüşünü söyledi; katıldık ya da katılmadık ama ifade özgürlüğümüzü sonuna kadar kullandık ve ben burada sizlerle birlikte çalışmaktan, iki dönemdir sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duydum, ayrıca genç arkadaşlarımızı tanımaktan da Türkiye'nin değeri olarak görmekten de büyük bir keyif aldım; bunları size de ifade ettim ama arkadaşlar, özgürlüğün tanımı şu değil: Tuncay'ın özgürlüğünün başladığı yerde Yüksel Mansur Kılınç'ın özgürlüğü biter. Hayır, arkadaşlar, özgürlükler birbirlerini destekleyerek, birbirlerini büyüterek ilerlerler. Birbirimizin özgürlük alanlarına katkı sunmak zorundayız, özgürlüklerimizi büyütme zorundayız; her konuşanı, sokakta röportaj yapanı, Instagram'da yazı yazanı, Facebook'ta bir yere bir yazı yazanı, bunu ortadan kaldırdığımızda, yasakladığımızda, bu insanları cezaevine koyduğumuzda bu başka bir şeye dönüşüyor.

Trollerle mücadele etmiyoruz. Trollere her şey serbest, küfretmek serbest, trollerin bizimle ilgili her şeyi yazıp çizmesi serbest; bizim derken milleti kastediyorum. Trollerin önü açık, para kazanıyorlar, besleniyorlar, her şeyi yapıyorlar; onlarla ilgili hiçbir şey yapmamış olmak bizim açımızdan büyük bir yanıltır, eksiklikler diye düşünüyorum. Biz trolle mücadele etmek dururken, biz Instagram'ın ya da diğer sosyal medya platformlarının zararlarıyla mücadele etmek dururken çocuklarımızla, kadınlarımızla, kendimizle mücadele ediyoruz; bu, bizi yanlışla götürür.

Benim oğlum Roblox oynuyor, 9 yaşında; sınırlaması var, otuz dakika oynuyor, otuz dakikadan sonra “Beş dakika daha.” diyor, işte, bir on dakika mola verdiriyoruz, sonra bir on dakika daha veriyoruz çünkü bu tür oyunların içerisinde yer alan uyarıcı etkenler çocuklarda şiddeti körükleyebiliyor. Bir başka hata daha gördük oyunun içerisinde. Chat bölümünde çocukları tuzağa düşürebilecek yazışma alanları oluşabiliyor ama ailelerin tuşları var, basıyorsunuz o tuşa, chat yok oluyor; çocuğunuzu korumak için sizin gerçekleştireceğiniz şeyleri bizim buradaki uyarılarımız üzerine koymuşlar. Şimdi, Roblox oyununu, koca bir dünyayı, dil öğrenen, iletişim geliştiren bir dünyayı bir mahkeme kararıyla yok etmek bizim çocuklarımıza iyilik değildir. Elbette ki onun zararıyla mücadele edeceğiz, elbette ki bütün çocuklarımızı o zarardan koruyacağız ama ailenin yapması gereken şeyleri bir savcı ya da yargıç yapmaya başladığında, o zaman toplumun özgürlük alanlarını daraltmış, yok etmiş oluyoruz.

Wattpad diye bir yazılım uygulamamız var; makale, hikâye, kişiler kendi hikâyelerini yazıyorlar, oluşturuyorlar. Yetersizlik nedeniyle, burada çıkarılmış olan yasalara uymadıkları için kapatma eylemi -orada suçu bilmiyoruz- gerçekleşiyse derhâl eksiklerini gidermelerini isteriz; bizim bu konuda en küçük bir tavizimiz yoktur, Türkiye'nin kuralı neyse ona uyacaklar. “Ama orada seks hikayesi var.” “Ama orada...” Arkadaşlar, bu çağda artık X'te yer alanları görmüyor musunuz? Bu çağın en önemli şeyi mahremiyetle mücadele.

Bakın, Elon Musk diye bir adam delirdi, büyük kızının yaşadığı bir değişim sonrasında adam delirdi, “Kızım öldü.” diye tanımlıyor. İnsanların, ailelerin böyle isyanları var ama böyle isyanlar olduğu için hiç kimse ne Elon Musk’ın X’inde yer alan mahremiyetle ilgili konular nedeniyle orayı kapatalım diyor Amerika’da ne de başka bir şey. Fayda-zarar dengesini, zehir-şifa dengesini tutturabilecek bir tartıya ihtiyacımız var, bizim isteğimiz bu tartının ortaya çıkarılmasıdır.

Türkiye, dünyada İngiltere ve Fransa’ya örnek olacak işi deprem sırasında yaptı. Büyük bir üzüntüyle, büyük bir acıyla size dile getirmek istiyorum. İnsanlar enkaz altındayken biz sosyal medya iletişiminin tamamını kapattık; bölgesel falan değil, tamamını kapattık ve idari bir tasarrufla kapattık; yazıktır arkadaşlar. Şimdi, İngiltere’de Başbakan “Aman, yapmayın; gelin, uzlaşalım, konuşalım, bir şey yapalım.” diyor, mahkemeler çalışıyor, tutukluyor; herhangi bir şey yok. Fransa’da Cumhurbaşkanı... Fransız Cumhurbaşkanı elbette ki yönetim erki olarak, idari olarak bunu ister. Bizde de var yani bizde de hemen yavaşlatılıyor, bizde de... Biz toptan kapatan tek ülkemiz, Kuzey Kore bile bunu yapmadı. Kuzey Kore’ye uygulama alanı tanımıyorlar yani Kuzey Kore bütün yapılar içerisinde kendisinde internet olmasını isteyen ama dünyanın kendisine uç vermediği, sadece Çin ve Rusya üzerinden uç alan bir ülke. Bütün dünyanın yapmadığını biz yaptık arkadaşlar; kendi vatandaşlarımız enkaz altındayken kendi canlarımızı enkaz altında bıraktık, interneti kapattık.

Toparlamak istiyorum. Burada, kötü kullanım olarak trolleri ele almıyoruz, yapay zekâ konusunu Avrupa Birliği normları çerçevesinde görüşüp bazı yasaları çıkarmıyoruz, ifade özgürlüğünü büyütecek düzenlemeler ve uygulamalar konusunda kendi içimizde yarattığımız düzen dışında yasal bir çalışma yapmıyoruz; biz, burada, ne yazık ki tahammülsüzlüğü büyüten, sorunlar nedeniyle bir araya gelen bir tablo çiziyoruz.

Bir örnek vermek istiyorum. Geçen dönem biz burada toplumun “sansür yasası” diye tanımladığı bir yasa çıkardık.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Dezenformasyon yasası...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Dezenformasyon yasası... Size çok teşekkür ediyorum, arkadaşlarımın hepsine çok teşekkür ediyorum; biz burada üç gün boyunca, gece gündüz birlikte çalıştık ve gelen metnin yaklaşık 34 maddesinde birlikte uzlaşarak hep beraber çok güzel bir şey çıkarmaya çalıştık. Şimdi bu güzel şeyin yetmediğini söyleyerek daha da katı hâle getirmek isteyen arkadaşlar var; buna katılmıyorum arkadaşlar. Gelin, buradan hiç ayrılmayalım, burada yatalım, Sayın Başkanımızla beraber, özgürlük alanlarımızı genişletecek, çocuklarımızı koruyacak, ailelerin sorumluluklarını hatırlatacak, devletimizi, milletimizi koruyacak şefkati ve merhameti sunalım. Gelin, tahammülleri büyütelim, tahammülsüzlükle gidilecek herhangi bir yer yoktur; biz buraya tahammülsüzlükle geldik.

Bakın, size bir örnek verip bitiriyorum hemen. Bizler, Televole programları yapılırken Millî İstihbarat Teşkilatı tarafından telefonla arandık, çağrıldık, Ankara’ya geldik. MİT Müsteşarı bütün medya gruplarının yöneticilerine -ben de o zaman Çukurova grubunun yöneticisiydim- dedi ki: “Bu yayınları durdurun, bu yayınlar Türkiye’nin düzenini, aile yapısını olağanüstü etkiliyor; Türkiye’ye komünizm getireceksiniz.” Arkadaşlar, yayınları durdurduk. Bakın, üstünden herhâlde bir otuz yıl geçti.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Gelmedi komünizm.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Biliyorsun, eskiden beri “Bir kış gelecek.” diye beklerler; gelmedi.

Şimdi, ama Batman’da 60 kadınıımız intihar etti ve intiharlarda bu programdaki bazı lüks yaşamların özendirici etkileri olduğunu konuştuk. Haberlerde köprüden intiharlar vardı; biz bunları kendi içimizde çözdük, Türk medyası olarak çözdük. Elbette ki yanlış uygulamalar da -yanlış uygulama

demeyeyim ama- farklı bakış açıları da vardı. Farklılıklarımıza saygı göstererek, yasakçı anlayışları, tahammülsüzlüğü reddederek ve keyfiyete son vererek, bürokratik oligarşinin “Ben yaptım, böyle olacak; Haniye mesajı yer almasın, ben sana gösteririm...” Bu, olmaz; bunu kabul etmemiz mümkün değil. “Kapattım, açtım.” “Niye kapattın?” “Katalog” “Niye açtın?” “Katalog” “Tuncay Özkan suçunu öğrenmek istiyor.” “Katalog” “Instagram suçunu öğrenmek istiyor.” “Katalog”

Arkadaşlar, eğer bunları aşmazsak varacağımız yer bir çöldür; Türkiye çöl olur, o çöl bizi yutar.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim.

Tuncay Bey önemli hususların altını çizdi, bütün anlattıklarının bir özeti var. Başta dijital okuryazarlık olmak üzere bizim acilen daha kalıcı gündemlere gelmemiz gerekiyor, özgürlük alanını muhafaza etmemiz gerekiyor ve bu noktada kesinlikle hukuksal çerçevenin dışına çıkmamak gerekiyor.

Bir de bu dijital bağımlılık meselesiyle ilgili bizim zaten Komisyonumuzun... Yani ben çok istiyorum bunu, tüm vekillerimizle de hemfikiriz, bu dijital bağımlılık meselesinde Türkiye’nin çok acilen çalışma yapması gerekiyor. Yani uzmanları getirip dinlememiz gerekiyor çünkü bu meselenin gerçekten -Tuncay Bey de söyledi- bir ulusal güvenlik meselesine dönüşme ihtimali var.

Ben sözü fazla uzatmayacağım.

Şimdi Sayın Okan Konuralp’e sözü bırakıyorum.

Buyurun Vekilim.

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim, sağ olun.

Geçtiğimiz günlerde bir sağlık problemi yaşadığını öğrendiğim Sayın Avcı’ya da geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum buradan.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman’ın, Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel’e yaşadıkları sağlık sorunu nedeniyle “Geçmiş olsun.” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Vekilim, siz bu konuyu açtınız, biz de sayın vekilimize geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Aynı biçimde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Özgür Özel Bey’in de bir sıkıntı yaşadığını, sağlık sorunu yaşadığını öğrendik; kendisine de Komisyonumuz aracılığıyla geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) – Sağ olun.

OKAN KONURALP (Ankara) – Çok teşekkürler.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Dijital gündemde yaşanan son gelişmeler hakkında görüşme (Devam)

OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Tuncay Özkan son derece geniş bir çerçevede konuyu ele alınca tekrara düşmek istemem, çok da vaktinizi almadan şimdi şöyle bir tabloyla karşı karşıyayız: Benzer konuları, başka konuları Genel Kurulda, komisyonlarda tartışırken de yaşıyoruz, biz örneğin Instagram’ın ya da örneğin Roblox’un ya da örneğin Wattpad’in burada avukatları değiliz; elbette onların -az önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi- ulus devletleri de aşan, son derece kibirli, son derece...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Üsttenci...

OKAN KONURALP (Ankara) – Üsttenci... Bulundukları her alanda bir hegemonya kurmaya çalışan ve bu iddiadan da vazgeçmeyen küresel gruplar, güçler olduğunu biliyoruz fakat kendi adımıza konuşalım bu Komisyonun olağanüstü toplanmasını sağlamak konusunda imza veren vekiller olarak -elbette sizleri de dışlamadan- fikir ve ifade özgürlüğü çerçevesinde bakıyoruz meseleye, düşünsel ve sanatsal özgürlükler çerçevesinde bakıyoruz. Yoksa örneğin Instagram'ın geçtiğimiz haftalarda Hükümetle yapmış olduğu açık toplantılarının ardından kamuoyuna tek bir cümlelik doğru dürüst bir bilgilendirme dahi yapmıyor oluşundan elbette rahatsızsınız ya da nezaketten muhalefet milletvekillerinin herhangi biriyle bir diyalog kurma ihtiyacında bulunmamasının nasıl bir kibre denk olduğunu da biliyoruz fakat dediğim gibi, çok ilkesel olarak duruyor ve durmaya çalışıyoruz, fikir ve ifade özgürlüğü kapsamında bakıyoruz.

Örneğin bundan yaklaşık iki yüz, iki yüz elli yıl öncesine gitsek -Sayın Bursalı da bu konuları gayet iyi bilir- basın tarihi üzerinden baksak, dünyanın çeşitli yerlerinde iki yüz yıl önce de gazeteler hakkında benzer şeyleri yapıp konuşanlar vardı. Nasıl ki biz bugün sosyal medya ve sosyal medyadaki çeşitli örnekler üzerinden sosyal medyanın hayatımıza yönelik olumlu ya da olumsuz etkilerini değerlendiriyorsak birileri de yaklaşık iki yüz, iki yüz elli yıl önce o dönem için “Ya, bu gazeteler yok mu? Siyasi iktidarlara karşı son derece pervasızlar; gençleri zehirliyorlar; çocukların, kadınların, erkeklerin, emekçilerin, liberallerin ya da demokratların istek ve arzularını dile getiriyorlar.” ve bunun üzerinden “Düzen bozucular.” diyorlardı. Yani Meclis-i Mebusan tutanakları açık, bakın, Osmanlı Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan oturumlarında basın üzerine getirilmek istenen birtakım engellemelerin nasıl tartışıldığını da görürsünüz.

Hâliyle şunu demek istiyorum -az önce Tuncay Bey ifade etti- ya bir karar alınıyor, bilmiyoruz arkadaşlar, mesela siz de bilmiyorsunuz, eğer özel olarak birtakım ilişkileriniz nedeniyle birtakım bilgilere sahip değilseniz kurumsal olarak bilmiyorsunuz. Instagram neden kapandı, bilmiyoruz. “Katalog.” Peki, neden? Neden açıldı, bilmiyoruz. Wattpad neden kapandı, bilmiyoruz, açılacak mı bilmiyoruz. Roblox kapandı. İşte, az önce dediğim gibi, sıklıkla Tuncay Bey’e referans vermek durumundayım -keyifle- ya bir fayda-zarar... İşte, mesela teknik olarak neden tamamen kapatıyoruz? Elbette çocuklarımız çok önemli, elbette ülkemiz çok önemli, elbette ülkenin demokrasisi, fikir ve ifade özgürlüğü konusundaki toplumun büyük bir kısmının olmasa da belli bir kısmının göstermiş olduğu kararlılık ve mücadele çok önemli, onları korumak çok önemli ama neden, ne oluyor, BTK Başkanı ne oluyor kapatıyor ve ne oluyor da açıyor, bilmiyoruz arkadaşlar; Dijital Mecralar Komisyonu üyesi olarak bilmiyoruz -hadi bu Komisyonun üyesi olmayalım- herhangi bir vatandaş olarak bilmiyoruz. Bir Haniye metaforu dolaşıyor; doğru mu, yanlış mı? Büyük bir ihtimalle doğru. “İletişim Başkanlığı” denilen bir makam var, İletişim Başkanlığının başında da bir zat var, o zatın birtakım hezeyanları üzerinden atıldığı iddia edilen bir adım var; bunun bile doğru olup olmadığını bilmiyoruz. Ardından, iki gün sonra Tayyip Bey bir yerde bir konuşuyor, yine İsrail, Hamas, Haniye çerçevesinde birtakım değerlendirmelerde bulunuyor ve anlıyoruz ki büyük bir ihtimalle bu yüzden ama bilmiyoruz, somut bilgilere sahip değiliz arkadaşlar, parlamenteriz ve bilmiyoruz. Sorduğumuz soru önergelerine yanıt gelmiyor. Sorduğumuz soru önergelerine... Ben bu önergelerin örneklerini sizinle burada paylaşmak istemem, vaktinizi almak istemem, bilmiyoruz.

Dolayısıyla, bilgi eksikliği üzerinden, bilginin esirgendiği, muhataplarından esirgendiği bir durum üzerinden de karanlıkta el yordamıyla fikir ve ifade özgürlüğünün evrensel ilkeleri çerçevesinde düşünce özgürlüğünün, sanatsal özgürlüklerin savunuculuğunu yapıyor ya da yapmaya çalışıyoruz. Bu bilgilerin kamuoyundan bu şekilde kaçırılıyor olması da başka bir soruyu aklımıza getiriyor aslında. Örneğin iktidar kanadı tarafından ya da örneğin yönetim erki tarafından ortaya konulan gerekçelerin hiçbirinin belki de ayakları yere basmıyor çünkü olsa der ki: “Şu nedenden dolayı kapattık.” Ya da

“Şu nedenden dolayı kısıtlama getiremedik ama erişim engeli getirdik.” Bilmiyoruz, açıklama yapılmıyor. Bu, kibrinizden mi -sizi tenzih ediyorum- arkadaşların kibirlerinden mi ya da işte, dediğim gibi, aklımıza gelen birtakım sorulara istinaden başka başka nedenlerden mi, onu da bilmiyoruz ama bilmek istiyoruz, kamuoyu da bilmek istiyor; Wattpad neden kapandı, bilmek istiyor, somut olarak bilmek istiyor; Roblox neden kapatıldı, somut olarak bilmek istiyor; Instagram neden kapatıldı, neden açıldı, bilmiyoruz, bunları bilmediğimiz için de el yordamıyla -dediğim gibi- iğneyle kuyu kazar gibi anlamaya çalışıyoruz ama ne olursa olsun fikir ve ifade özgürlüğünün, düşünsel özgürlüklerin, evrensel kriterlerin uygulanması konusunda da mücadelemizden vazgeçmiyoruz.

Şimdi, çok uzatmayacağım. Dediğim gibi, bu Wattpad, Roblox, Instagram tartışması bağlamında, aynı zamanda, az önce ifade edildiği üzere sokak röportajları... Dilruba adında bir kızımı düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında bir değerlendirmede bulunuyor, tutuklanıyor, cezaevinde. Geldiğimiz nokta bence hepinizi üzmeli, hepinizi rahatsız etmeli; kabul edilebilir değil.

Bir başka konu, bakın, onu da söyleyeyim. Ben burada Genel Kurulda da bunu ifade ettim, üstelik kimseyi ayırmadan ifade ettim, hatta buradaki ifademe istinaden benden sonra söz alan Komisyon Başkanımız Sayın Yayman da bu konuda destek verdi. Arkadaşlar, trol meselesinden daha öncelikli bir durumla karşı karşıya değiliz ama trollükten kastım da gerçek kimlikleriyle trollük yapanlara karşı da bir mücadeleyi hep beraber sürdürmezsek bu, bizi, hepimizi yakıp bitecek. Herkes herkesin trolü, herkes herkese karşı trolleşti. Bu trol zihniyetini, bu trol anlayışını bir şekilde yerle yeksan etmezsek, en azından bunun niyetini hep beraber ortaya koymazsak iyice kendi alanlarımıza, kendi yaşam alanlarımıza çekileceğiz ve iyice birbirimize karşı kör, sağır, dilsiz olma hâlimiz hızla artacak, daha da kökleşecek; esas tehlike de budur. Birbirimize sesimiz ulaşmıyor. Bakın, gün geçtikçe daha da ve daha da kendi -tırnak içerisinde- mahallelerimize çekiliyoruz, yaşam alanımıza çekiliyoruz; birbirimize sesimiz, sözümüz ulaşmıyor. Bu konuda da bence, dediğiniz gibi, bu trol meselesini de Dijital Mecralar Komisyonu ilerleyen haftalarda gündemine almalı.

Genel çerçevesiyle düşüncelerim böyle, yeniden söz almam gerekirse alırım.

Teşekkür ederim.

Sevgiler saygılar sunuyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, çok teşekkür ederiz.

Bence önemli bir meseleye vurgu yaptınız, bu hegemonya meselesi... Ben Mekteb-i Mülkiyede doktora yaparken Hocamız Ömür Sezgin bize Althusser’in “Devletin İdeolojik Aygıtları” kitabını -makalesini- vermişti. Orada, tabii, daha genç yaşta o derste okumalar yaptığımızda, bu ideolojik aygıt meselesinin ne kadar önemli olduğunu... Galiba şimdi küresel sistemin ideolojik aygıtları var ve ideolojik aygıtlardan bir tanesi de bu dijital mecralar, uluslararası dijital şirketler... Bugün -biz bize konuşuyoruz- bir dijital ağ açılır, kapanır ama sizin söylediğiniz üstten, kibirli ve bir vazeden, yeni bir şeyi vazeden anlayış asla kabul edilemez. Zaten dünyada da ulus devletleri sönmülendirme ya da ulus devletleri sonlandırma meselesi küreselleşme tartışmalarıyla beraber devam ediyor. Bu küreselleşmenin aygıtlarından bir tanesi de galiba, şimdi -çok da anlam yüklemek istemem ama- bu dijital mecralar. Ama bu oyunlar ve bağımlılık meselesinde kesinlikle bizim biraz daha derinlemesine bir bakmamız gerekiyor. Sayın Özkan’ın söylediği o chat odalarındaki mesele gerçekten çok vahim mesele.

Ayrıca ben şuna da Okan Konuralp’in söylediklerinin büyük çoğunluğuna katılıyorum da yani ilk gazete çıktığında bu devletlere şey... Bence bu düzeyde değildi, bir ölçek meselesi var. Benim fikrim bu ama bakmak lazım. Yani insanlık tarihi hepimizin bildiği, işte... Aristo da dedi ki: “Ne olacak bu gençlerin hâli?” Mesele öyle değil bence. Yani biz gençlere bir şey vazetmiyoruz, bir şey dayatmıyoruz

ama son tahlilde meseleyi bir veri mahremiyeti, dijital bağımlılık... Nasıl ki biz gerçek hayatta madde bağımlılığıyla mücadele ediyorsak ve bu bir dayatma değilse gerçek hayatta da en azından bizlerin, karar alma sürecinde olan insanlar olarak bunu değerlendirmemiz lazım.

Şimdi, sözü Komisyonumuzun Başkan Vekili Nazım Hocamıza veriyorum; hem kendisinin uzmanlık alanı iletişim, bu konuyla ilgili yorumunu alalım.

Sonra da Utku Bey'e söz vereceğim.

Nazım Hocam, buyurun.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız; öncelikle Komisyonumuzun böylesi bir noktada ortak fikirler içerisinde olması ve hassasiyetlerimizin birbirine yakın olması gerçekten sevindirici bir durum. Bu da bizim, Komisyonumuzun çalışma ilkeleri ve hedefleri açısından çok güzel bir noktada olduğumuzu gösteriyor. Elbette ki çocuklarla ilgili hassasiyetlere, özgürlüklerle ilgili hassasiyetlere katılıyorum ancak bizim bağımsız bir devlet olduğumuzun, bağımsız bir devlet olarak birçok noktada kendi kararlarımızı kendimizin verebileceği hususundaki kararlılığımızın ve dirayetimizin de takdir edilmesi gerçekten beni de memnun etmektedir.

Dünyanın değişik bölgelerinde sosyal mecralarla ilgili birtakım çalışmalar yapılıyor. Dünyada bu nasıl oluyor diye merak ettim ben de. Fazla vaktinizi almayacağım, birkaç örnekle, dünyadaki, bizim dışımızdaki ülkelerin sosyal mecraya bakışını, bu konudaki uygulamalarını sizinle paylaşacağım ve sözü diğer arkadaşımıza bırakacağım.

Teşekkür ediyorum tekrar.

Fransa örneğinden söz edecek olursak, memurların iş telefonlarında sadece TikTok değil, bütün sosyal medya, film ve video paylaşım siteleri ile oyun siteleri yasaklanmıştır. Gerekçe olarak da siber güvenliği öne çıkarıyorlar. Hollanda'da iş için kullanılan cihazlarda sosyal medya, film ve video paylaşım siteleri ile oyun uygulamalarının kullanılmaması tavsiye edilmektedir, sebep de siber güvenlik. Birleşik Krallık'ta TikTok'un kamu kurumlarında kullanılan cihazlarda uygulamaları yasaklanmıştır, burada da gerekçe siber güvenlik. Avrupa Birliği kurumlarında personel cihazlarında TikTok'a yasak getirilmiştir, gerekçe de siber güvenlik. Bir başka Avrupa ülkesi Norveç'te, engellenen uygulamalar olarak yaptığımız çalışmada, iş için kullanılan cihazlarda TikTok ve Telegram yasaktır; bu ülke de sebep olarak siber güvenliği öne sürmektedir. İsveç'te İsveç Savunma Bakanlığı personelinin iş telefonlarında TikTok kullanımının yasaklandığını görmekteyiz, siber güvenlik gerekçesiyle bu işleme başvurmuşlar. Belçika Hükümetinde hükümet tarafından kullanılan telefonlarda TikTok kullanımı en az altı ay yasaklanmıştır siber güvenlik gerekçesiyle. Danimarka'da resmi birimlerde TikTok'a yasak getirilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki eyaletlerin yarısından fazlası TikTok uygulamasını kamu cihazlarında yasaklanmıştır siber güvenlik gerekçesiyle. Kanada'da devlete ait cihazlarda TikTok'un kabul edilemez bir risk olduğu belirtilmiş, önümüzdeki günlerde yasaklanması bekleniyor. Böyle bir tablo var. Tablo uzun, isteyen arkadaşlarımız tablonun tamamındaki bu yasaklamaları, kısıtlamaları elbette ki diğer bilgi kaynaklarından da görebilirler.

Tabii, biz burada yasakların parlatılması ve yasakların hatırlatılmasıyla “Biz de yasaklayalım.” demek istemiyoruz ama her ülke kendi mecrasında ve kendi siber güvenlik ağında bazı tedbirler alarak, bu kurumun hangi ülkeye ait olmasıyla ilgili bir öngörü düşünmeden kendi ülkesinin geleceğini dikkate almaktadır. Bizim ülkemiz de bağımsız bir ülke. Bağımsızlık konusunda hepimizin hassas olduğunu biliyoruz. Böyle olunca da dışımızdaki birtakım kurumların böylesi yayın platformunu ülkemizin hassasiyetlerine göre yapmasını biz de gayet rahat bir şekilde talep edebiliriz. Burada belki

arkadaşlarımızın dediği bunu biraz daha hukuki açıdan doldurarak yapma noktasındaki taleplerine saygı göstermek gerekebilir ancak bazı durumlar var ki hemen hızlı bir şekilde karar verilmesi gerekiyor. İş işten geçtikten sonra yapılabilecek herhangi bir müdahalenin sonuçlara beklenen etkiyi göstermeyeceğinin de düşünülmesi gerekmektedir. Bu açıdan, bizim ülkemizde yayın yapan kuruluşların da bizim ülkemizin de diğer ülkelerdeki hassasiyetleri taşıdığını, en az onlar kadar kendi iradesiyle ülkeyi yönetme noktasındaki hassasiyetlerini dikkate alması gerektiğini ben de buradan hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, Hocam, teşekkür ederiz.

Dünyadaki farklı örneklerle bize bir pencere açtınız. Son tahlilde şunu araya girerek söylemek durumundayım; biraz önceki kısımda söyleyecektim, Burcu Hanım’a söz vermeden önce: Şimdi, bu mesele etkileşim alma meselesi hepimizin bildiği gibi. Etkileşim almak için en absürt, en sakil bir içerik paylaşıyorsunuz; hani, köpeğin insanı ısırması haberdur, işte, gazeteciliğin temel kurallarından bir tanesi ama bir insanın köpeğin ısırması çok daha büyük haberdur bağlamında. Çok kısa, sizin bildiğinizi hatırlatmak istiyorum: Etkileşim almak için çok sakil, absürt bir şey yapıyorsunuz. Sonra, izleyiciyi, takipçinizi arttırmak için diyelim ki teşhircilik yapıyorsunuz, takipçi sayınız etkileşiminizi arttırdığında reklam almaya başlıyorsunuz ve reklam aldığınızda daha çok kazanç elde ediyorsunuz. Yani bence bu yasak meselesine... Yani tamam, biz çok yasağı konuşuyoruz, hepimiz yasaklara karşıyız, erişim engeline karşıyız fakat meselenin bir ticari boyutunu ve çok büyük bir... Yani burada Komisyonumuza tüm ağırlar geldi, hiçbir reklam gelirini açıklamadı, Türkiye’de ne kadar kazandığını da açıklamadı ve maalesef, ne kadar vergi verdiğini de Türkiye Büyük Millet Meclisine açıklamadı. Açıkladı mı? Dolayısıyla meselenin bir ticari boyutunu, ekonomik faaliyet boyutunu, bir gelir elde etme boyutunu görmemiz lazım. Tabii ki biz doğal olarak başka yönlerini konuşuyoruz meselenin, buna dikkat çekmek istedim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, Nazım Hocama bir küçük katkı sunabilir miyim?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Burcugül Hanım müsaade ederse.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Nazım Hocam “kamusal kişi”, “kamusal alan” ve “özel alan” konusu ayrımını da gündeme getirdi, bu çok önemli bir şey. Bizim kamusal alanda yasaklamadığımız her şeyi özel alanda yasaklamak, kişinin evine müdahale etmek ama Silahlı Kuvvetlerin bilmem neresindeki albayın cebindeki telefonla ilgilenmemek gibi bir büyük stratejik hatamız var. Hocam, çok hak veriyoruz, eğer bu yasaklar kamusal alanı, Silahlı Kuvvetleri, devlet kurumlarını kapsasa burada bir sıkıntımız yok, biz onlara “Yapmayın.” demeden milletin kullanımına kapattığımız için sorun oluyor. Bizim burada bunu da ele alıp kamusal alanda kamusal kişilerin siber güvenlik konusunda ne yapması gerektiği konusunda çalışmamız lazım, yasal düzenleme yapmamız lazım. Sizin açtığınız pencereden bakarsak “Kamusal alan nedir? Kamu kişisi kimdir? Bunlarla ilgili güvenlik önlemleri ne olmalıdır? Özel alan nedir? Özel kişi kimdir? Özel hukuk bundan nasıl etkilenmeyecektir?” bunları da burada ele almamız gerektiğini düşünüyorum çünkü bugünkü uygulama toptancı bir anlayış.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, bu katkı için teşekkür ederiz.

Burcugül Hanım, buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle Muammer Bey’e geçmiş olsun demek istiyorum.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Şimdi, şöyle bir cümle kurdunuz: “Dijitalleşme meselesi iktidar-muhalefet gerilimine kurban edilemez.” Meseleye zaten şöyle bakmıyoruz: İktidar bir şey yapıyor, hemen bunun karşısında bir konum alalım... Hayat böyle yaşanmaz yani kendimizi sürekli olarak birisinin, bir şeyin, bir kurumun, bir partinin karşısında konumlandırarak yaşam kurmuyoruz ama elbette ilkelerimiz, tutumlarımız, düşüncelerimiz var ve meselenin kendisi bu nedenle önümüze geliyor? Bu Komisyonun daha önceki, en azından benim katıldığım çalışma düzleminde de biz meseleyi, meseleleri illa AKP karşıtlığı üzerinden yürütmedik, fikri bir tartışma yürüttük, özgürlükler ve demokrasi bağlamında çok tartışma yürüttük; meselenin kendisi de bizim açımızdan bu.

Sayın Nazım Bey resmi telefonlara ve cihazlara dair, özellikle Avrupa ülkeleri ve Amerika’ya dair kısıtlamaları, örnekleri verdi ve açıkçası bizde uygulanacaksa milletvekillerine de kısıtlansın “Telefonlarınızda bu olmasın.” densin çünkü evet, hepimiz açısından kullanmak zorunda olduğumuz fakat güvenemediğimiz uygulamalar çeşitli nedenlerle. Çeşitli dolandırma yöntemleri de var, bir sürü sıkıntısı var ama hakikaten kamusal ve özelı ayrıarak tartışmak lazım. Ben kaçırmadıysam, verdiğiniz örneklerin, tamamı kamusal örnekler. Evet, kamusal alanda, kurum telefonlarında, kurum bilgisayarlarında çalışma disiplini açısından kurumlar önlemler alırlar. Bu, özel kurumlarda da böyledir. Biliyoruz, bankaların vesaire bilgisayarlarından, telefonlarından bu uygulamaların hiçbirine giremezsiniz, hatta belirli siteler dışında girilemez, o kadar kısıtlanmıştır. Bizde de resmi kurumlara ait cihazlarda bu uygulamalar böyle kısıtlanabilir, bunların hiçbirinde bir sıkıntı yok, bunu böyle tartışmayız zaten. En nihayetinde bunlar belirli işleri yapmak, belki hayatı kolaylaştırmak, çalışmayı kolaylaştırmak için kurumların bünyesinde bulunan cihazlar ve bu uygulamalara kurumların ihtiyaçları yok; bu olabilir ama özel hayatın, günlük yaşamın kendisinde... Ya, Roblox’a ya da Instagram’a ya da Wattpad’e baktığım zaman ben aslında... Wikipedia yıllarca kapalı kaldı misal. Bunlar için hiçbirimiz ölüp bitmiyoruz, meselemiz bunların avukatlığı hakikaten değil, bunları illa görelim değil ama Instagram kapatıldığında şöyle düşündüm: Filistin’le ilgili çağrılar, duyuruların, gerçeklerin duyurulduğu bir platformdu aynı zamanda Instagram. Türkiye’de Filistinlilerin sesinin kesildiği bir şeyle karşı karşıya kaldık. Bu da bir sıkıntı, mesela bunu da konuşmak lazım. Sadece Filistinlilerin değil, ezilenlerin, sömürülenlerin, sesini başka yollarla çıkaramayanların kendini ifade ettikleri alanlar sosyal mecralar. Birçok meselenin, örneğin birçok kadının yaşadıklarını Twitter’den, Instagram’dan ifşa ederek çözüm ve dayanışma bulduğu, belediyelerin hayvanlara yönelik işkence ve katliama varan uygulamalarının -son birkaç hafta içerisinde- bu mecralarda duyurulduğu, bu mecralardan halka ulaştığı ve bir basıncın oluştuğu alanlar buralar. Yani bu alanlar çok farklı şekillerde kullanılabilir ama bizim tam istediğimiz gibi kullanılmıyor diye bu alanları kapatmak bir demokrasi ve özgürlük sorununa neden oluyor. Açıkçası bu Komisyondan şunu bekleriz: Bu tip gündemlerin tamamına dair bizim tutumumuz demokrasi ve özgürlüklerin yasaklarla sağlanamayacağı, güvenliğin yasaklarla sağlanamayacağı yönündedir. Açıklamasını yapmasını bekleriz çünkü örneğin, kadınlar açısından da çocuklar açısından da sokakta yaşayan canlılar açısından da SMA’lı bebekler açısından da bu alanlar kısıtlandığı zaman daha fazlası oluyor.

Tuncay Bey örnek verdi; deprem sürecinde bant daraltma uygulaması, bakın, bugün deprem bölgesine gittiğinizde insanların hâlâ ağlayarak değiştiği bir mesele. Bu insanlar deprem esnasında sosyal medyaya mı girmeye çalışıyorlardı “influencer” takip etmeye mi, fenomenleri mi izlemeye çalışıyorlardı? O alanı yaşam için kullanmaya çalışıyorlardı ve ağlıyorlar yani bu çok basit bir şey, hani bir duygu sömürüsü açısından söylemiyorum, kendini tutamıyor insanlar bu meseleyi konuşurken ya da öfkeleniyorlar. İnsanların hayatlarında bu yasakların tekabül ettiği yerleri iyi gözlemlemek lazım. Örneğin, sosyal medyada hepimizin paylaşımları ya da paylaşımları dışında, adları üzerinden birçok şey yazılıyor. Yani bizim -bu Komisyondaki insanlar ya da başka insanlar- hakkımızda sohbet odaları

kuruluyor ve buralarda bizimle ilgili neler söyleniyor, birçok insanla ilgili neler söyleniyor. Kendi adıma gidip hiç kimseyi tutuklatmaya çalışmadım ama bir sokak röportajında genç bir kadın -kırcı bulunabilir ifadeler ama suç olmayan ifadelerle- tutuklandı. Mesela, neden bunu konuşmak zorundayız? Çünkü bunun sadece bir kişiye değil, bütün topluma bir mesaj verdiğini görmek zorundayız. Bütün topluma “Çeneni kapalı tut...” Eskiden şey esprisi vardı: “Silivri soğuktur.” Bir müddet sonra insanlar şunu demeye başladılar: “Yok, soğuk değil, gideriz Silivri’ye.” Bu iş buna döner. Aslında bir karşıtını bastırma hamlesi dönüp o tutumun toplumsallaşmasına neden olur. “Niye sosyal medya bağımlılığı var?” diye tartıştığımızda ya da “Çocuklar niye bu kadar çok kimi oyun programlarının içerisinde?” bunları tartıştığımızda... Aslında toplumsal olarak başka meseleleri tartışmak zorundayız; ekonomik krizi, fakirliği, çocukların sokakta güvenle oynayamamalarını ve bütün bunları tartışmak zorundayız, meselenin temelinde bunlar da var. O nedenle, yasaklar meselesi sorunu çözmüyor.

Bir örnek vereyim: Bugün düğünler basılıyor, halay çektikleri, Kürtçe müzik dinledikleri için insanlar tutuklanıyor, gözaltına alınıyor. Karşılığı ne oluyor? Daha fazla halay videosu sosyal medyada yer alıyor, daha fazla Kürtçe müzik videosu sosyal medyada yer alıyor yani aslında karşıtını örgütleme hamlesidir. Ben bunun taktiksel olarak da iktidar tarafından yanlış yapıldığını düşünüyorum. Bizim açımızdan sıkıntı yok, biz muhalefetin ve özgürlük güçlerinin, örgütlülüğün yayılmasını tabii ki istiyoruz fakat bunun böyle bir baskıyla olmasından üzüntü duyuyoruz. İnsanların hapsedilmesinden, insanların sürekli gözaltına alınmasından, evlerinin basılmasından ve açıkçası, mütemadiyen aile kurumunun kutsallığından bahseden bir iktidarın düğünleri basmasından da hicap duyuyoruz. Bu meselelerde toplumun büyük kesimlerinin, halkın yani bütün toplumun -büyük kesimlerinin değil tamamının- haklarının -bakın, “çıkart” demiyorum- gözetilmesi gerekiyor. Tamamımızın bu yaşam içerisinde kendini nasıl gerçekleştirdiğiyle ilgili evet, devletin sorumluluğu vardır ama bu, motamot nasıl insanlar olacağımızın değil, kendimizi gerçekleştirme hakkımızın sağlanması yönündedir. Burada böyle bir sorun var.

Bir de bir şey söylemek istiyorum, Tuncay Bey daha önce de bahsetmişti bu Batman intiharları meselesinden ama orada, Batman’daki ve o bölgedeki kadın kurumlarının şöyle bir tespiti vardı: Bu kadınlar çoğunlukla intihar ettirildiler ve hâlen Batman’da ara ara intihar oranları artar. Oradaki toplumsal yapının kadınların yaşamları üzerinde kurduğu baskı, evet, intihar edenler...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Kadınlara özgürlük nedeniyle... Aile Bakanlığının şeyi de sizin söylediğiniziz...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yani eğer kadınlar, özellikle genç kadınlar ailenin çizdiği sınırlardan, toplumun çizdiği sınırlardan bir tık çıkarsa ya baskı sonucu, artık, yaşadıkları buhranlardan dolayı intihar ediyorlar ama çoğunlukla aile “Onurumuzu, şerefimizi lekeledin.” diyerek intihar ettiriyor “Biz seni vurmayacağız, sen kendini vur...” Yani aslında meselenin kendisi... Ya, Televole’yi kapatırsın, onu kapatırsın, bunu kapatırsın ama özgürlük televizyon olmasa da... Kadınların oy hakkı mücadelesi televizyondan çok önce örneğin. O yüzden, özgürlükler mücadelesi her daim olacaktır ve yasaklar sadece burada özgürlükler mücadelesinin gündemi olacaktır. O nedenle...

Ya, bu arada, bu Komisyonun hakikaten çalışması açısından bizim de hoşumuza giden bir şey var: Tartışma zemini daha güçlü fakat sonuç zemini sıkıntılı. Buradan sonuç çıkaramıyoruz yani ortak bir tutum çıkarmak gerektiğini düşünüyoruz, örneğin bu gündemle ilgili. Bu gündemin kendisini de sadece Instagram’ın kapatılması olarak düşünmüyoruz. Hakikaten, yasaklama ve sansürün güvenlik ve özgürlükler açısından çözüm olmadığını düşünüyoruz şeklinde.

Birçok meseleye değinme ihtiyacım var ama açıkçası birçok noktada değinildi ve geçmişte çok konuştuk yani bundan önceki toplantılarda çeşitli şekillerde temas ettik.

Ben şimdilik teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, Burcugül Hanım’a teşekkür ederim, çok sağ olun.

Burcugül Hanım konuşurken aklıma şu söz geldi, İngilizlerin bir atasözü var, diyor ki: “Türküleri yazanlar kanunları yazanlardan güçlüdür.” Biz tüm insanların özgürce halay çekmesini, şarkılar söylemesini ve mutlulukla bir arada yaşamasını savunuyoruz. Türkiye’de, Türkiye Cumhuriyeti devletinde herkes eşit ve birinci sınıf vatandaşdır fakat orada, bütün milletvekillerim de biliyor ki terör örgütü propagandası yapma meselesinden dolayı hukukun verdiği böyle bir karar var, bunun da kayıtlara geçmesini istedim.

Şimdi Selcan Hanım’a söz vereceğim.

Selcan Hanım, buyurun.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ben çok uzun konuşmayı sevmiyorum zaten, çok uzun konuşmayacağım, ben artık Komisyon üyesi değilim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Fakat maşallah efendim, siz, Genel Kurulda sürekli söz alıp böyle inanılmaz bir...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) – Milletvekili sayımızın avantajı diyelim, gerçekçi bakalım meseleye, yoksa çok konuşmayı sevdiğimden değil. Sadece bizim Komisyon üyesi arkadaşımız bugün, burada değil, partimizin de görüşünün ya da tavrının kayda geçmesi açısından, yoksa aslında hepimiz benzer şeyleri düşünüyoruz ve ben bunun çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Yani Türkiye’deki birçok alanın aksine biz burada hepimiz ortak endişeler içindeyiz birçok konuda; bunu gördük, işte Google geldiğinde de gördük, Tiktok geldiğinde de diğer meseleleri konuşurken de. Zaten başta, özellikle böyle anne baba pozisyonunda olanlar, sürekli bir koruma başlığı altında konuştuğumuza göre yani korunması gerekli bir durum gördüğümüze göre, zaten birtakım sakıncaların, mahzurların olduğunu özellikle bu manada ön kabulle konuşuyoruz demektir. Onun dışında, diğer bütün alanlarda da yani işte bu şirketlerin üsttenci tavrı, ekonomik, ticari yok saymaları, ticari kural ihlalleri vesaire, hepsinde, birçok konuda dediğim gibi hemfikiriz. Birçok alanda olmayan bir şey, dolayısıyla ben aslında bunun kıymetini bilmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Yani burada, Komisyonda fikir birliği içinde olmak kıymetli ama aslında bunun üzerinden bir toplumsal mutabakat da yani burada biz gerçek mücadeleden söz ediyorsak toplumsal mutabakatı da sağlama imkânımız varken onu aslında uygulamadaki yani usuldeki arızalardan dolayı yok ediyoruz, kaybediyoruz; ben bunu üzülerken izliyorum çünkü şöyle bir şey oluyor: Aslında kendi çocuğunun da belki Roblox oynamasından rahatsız olan ya da işte, oradaki birtakım kısıtlamalara taraftar olan anne babalar, sadece hak ve hürriyetler konusundaki hassasiyetlerinden dolayı bu başta dediğiniz kutuplaşma meselesinde Roblox’un yanında konumlandırıyor kendisini ya da işte, aynı şey Instagram için de geçerli, Tiktok, X için de geçerli, haberciler Google’la ilgili birçok sıkıntıları olmasına rağmen, mesele hak ve hürriyetler temeline kaydığı zaman bir anda, avukatı olmadığımız hâlde orayı savunurken bulabiliyoruz kendimizi. Dolayısıyla bu zemine toplumu da kaydırmamak için usulle ilgili aksaklıkları gidermek yönünde bizim -artık telkin mi olur bilmiyorum, yönlendirme kabiliyetimiz olmayabilir belki ama- birtakım çağrılar daha sık tekrarlamamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Dediğim gibi, uzun konuşmayacağım, başta Tuncay Bey bahsetti, bu “katalog suçlar” meselesi çok önemli çünkü şöyle bir durum var: Birtakım kısıtlamaları, birtakım mahzurları savunurken katalog suçlarla gerekçelendirdiğimizde bütün sistem çöküyor çünkü toplumda karşılığı yok. Yani bizim geçmişte yaşadığımız çok acı tecrübeler var ve biz “katalog suç” başlığını sadece aslında birtakım hukuksuzlukları daha kolay yapılabilir hâle getirici bir unsur olarak algılıyoruz çoğunlukla. Dolayısıyla

orada bir meşruiyet kaybı var. Aynı şekilde, kamu düzeni çok önemli, evet, Türkiye Cumhuriyet devletinin yasalarına uyulması çok önemli, Anayasa'ya uyulması çok önemli ama... Bugün mesela Türkiye Büyük Millet Meclisi neden olağanüstü toplanıyor? Aslında bir hukuksuzlukla mücadele talebimiz olduğu için. Şimdi, dolayısıyla hukuka uyma, Anayasa'ya uyma, bu ülkenin yasalarına uyma çağrısı yaparken birtakım meselelerde, bunun da toplumsal karşılık bulabilmesi için toplumda, kamuoyunda hukukla ilgili bir güven kaybı, bir itibar kaybı yaşanmıyor olması gerekiyor. Dolayısıyla, biz hem hak ve hürriyetlere hem hukuk düzenine uymak konusunda sistemi belki biraz daha zorlayıcı olursak, aslında burada sürekli konuştuğumuz konularda birçok zaman haklıyken haksız duruma düşmemek konusunda da sağlam adımlar atmış oluruz diye düşünüyorum.

Uzatmayacağım çünkü zaten hepimizin bildiği şeyler, birbirimize tekrar tekrar anlatmanın gereği yok, vaktimiz kıymetli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, biz teşekkür ederiz Selcan Hanım, çok sağ olun, çok önemli şeylerdi.

Burada şöyle bir şey var: Konuşmakta fayda var, konuştuğça iklimi değiştirdiğimizi ve... Türkiye'de şöyle bir anlayış var: “Ya, konuşuyoruz da ne oluyor?” İşte, konuşuyoruz, sonra bir fikir, bir düşünce, sonra eylem geliyor.

Ahmet Bey, sözü yine size vermiyorum.

Şimdi, çok Değerli Başkanıma, Selva Hanım'a söz verdim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Centilmenliğinizden dolayı ayrıca sağ olun.

Tabii, ben de bu toplantı için teşekkür ediyorum.

Başlamadan önce de... Şimdi, kıskanacağım dedi ama ben de Sayın Özkan'ı refere ederek başlangıçta bir şey söyleyeceğim: Siz yıllarca bu “Katalog suç neydi?” diye düşünmüşsünüz, ben de 17-22 yaş arasında yıllarca “Kamu düzenini bozmak nedir?” diye düşündüm bir asker çocuğu olarak üniversitede. Orta Doğu Teknik Üniversitesinde okurken kamu düzenini bozmaktan sürekli ceza alıyordum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Türkiye'ye hoş geldiniz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Onun için, o anlamda ben de çok düşünmüşümdür yani asker çocuğu olarak, bir de babamız bizi çok disiplinli yetiştirmişti, rahmetli oldu.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Allah rahmet eylesin.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Dolayısıyla, yasaklara karşı olma noktasında ben de aynı noktadan bakıyorum, kesinlikle yasaklara karşı olunması gerekiyor, diğer taraftan da birilerinin özgürlüklerinin başladığı noktada bir başkasının özgürlüklerinin bitmemesi gerektiği konusunda hemfikiriz.

Diğer bir konunun altını çizecek olursak, sahada da bunu söylüyorum, bizim Dijital Mecralar Komisyonumuz hem çok çalışkan bir Komisyon hem de iktidar ve muhalefetin benzer bir bakış açısının olduğu, çoğu zaman aynı pencereden bakabildiğimiz bir Komisyon; bunun için de sonuca ulaşma noktasında da inşallah hep birlikte, el birliğiyle geçen dönem olduğu gibi bu dönem de çok ciddi konulara imza atacağız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – İnşallah.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Tabii, hepimizin gördüğü, bu hem Meta yetkililerinin, efendim, X’in, Instagram’ın geldiğindeki o üsttenci tavırları, kibirli tavırları -az önce Ankara Vekilimizin de söylediği gibi, Sayın Konuralp’in de söylediği gibi- hepimizi çok ciddi rahatsız etti ve buralarda çok rahat top koşturuyor olmaları, tüm ülkelerde aslında belli standartlara uymak zorunda oldukları hâlde ülkemizde bu standarda uymamakta direnmeleri konusu çok hassas bir konu. Ama biz son dönemde yaşadığımız bu Instagram kısıtlaması sebebiyle... Yani bunun sebebinin ne olduğunu açıkçası -sahada da çok soruyla karşılaştığım için- ciddi manada anlatamadığımızı düşünüyorum, iletişim stratejisi açısından güzel bir iletişim stratejisi olmadı.

Tabii ki Instagram’ı çok iyi tanıyan gençlerimiz var. İşte, o belli kullanım alanı -ki az önce bahsettiğiniz rakam çok ciddi bir rakam, 57 milyon; en son “47 milyon” deniliyordu, şu anda ifadeniz 57 milyon Sayın Başkanım, bunu kullanacağım ben de sahada-. 57 milyon kullanıcısı olan bir ülkede siz istediğiniz gibi hareket etme özgürlüğüne sahip değilsiniz ve bir şirketsiniz. Dolayısıyla, bunun ticari boyutunu en ufak bir şekilde açıklamıyorsunuz, buraya geldiğinizde en üst mecra olan Dijital Mecralar Komisyonunda bile çok rahat, üsttenci ve kibirli tavrınızı sergileyebiliyorsunuz. Bunları anlattığınız zaman vatandaşın nezdinde de “Evet, doğru, haklı, haklısınız. Ne sebeple oldu? Sadece Haniye miydi?” Yani Haniye belki parametrelerden bir tanesiydi ama bugüne kadarki süreçte gerek PKK terör örgütüyle gerek FETÖ terör örgütüyle ilgili pek çok noktada kısıtlamaların olmadığı, rahatlıkla istedikleri noktada istedikleri hesapları kapatabildikleri ama bizim hassasiyetlerimizi içeren noktalarda da çok rahat davranabildikleri bir mecradan bahsediyoruz.

Az önce Nazım Hocam belki biraz daha kamusal alandaki yasaklamaları söyledi ama baktığımızda Çin’den Rusya’ya, Avrupa ülkelerinden, Amerika’dan Avustralya’ya pek çok dünya örnekleri var yani özel alanlarda da yaş sınırlamaları konulmasına kadar pek çok kısıtlamayı görebiliyoruz ama zaman almaması için bunları söylemiyorum.

Diğer bir konu ise “fayda-zarar dengesi” dediniz, çok doğru; yani burada neyi murat ediyoruz? Sonuçta, herkesin kendini rahatlıkla ifade edebilmesini murat ediyoruz fakat doğrunun, yanlışın çok ciddi manada karıştığı bir alandan da bahsediyoruz. İşte, bir sosyal mecrada giydiğiniz bir kıyafetten dolayı eleştirilip “TT” olabiliyorsunuz ve çok ağır ithamlarla karşı karşıya kalabiliyorsunuz, kendim yaşadığım için söylüyorum bunu ama diğer tarafta, söylediğiniz bir sözle çok ciddi “TT” olabiliyorsunuz ama bunun gerekçeleri olmadan, oluşturulmadan ve hakarete varan birtakım şeylerle karşılaştığınızda... Ben hiçbirisine dava açmadım mesela, ilkesel olarak dava açmamayı doğru buluyorum, hani herkes istediğini konuşsun ama neticede, sizin ifadelerinizin de bir şekilde sosyal mecranın içerisinde yer bulması gerekiyor, bunları da yaşayarak öğrendik.

Diğer bir konu, oyunlar. Siz bilinçli bir ebeveynsiniz Sayın Özkan ama sahada karşılaştığımız şöyle bir şey var: Çocukların odasına girdiğimizde bile bilgisayarları kapattıkları bir dönemi yaşıyoruz ve tamamen özgürlükçü, çocuk egemen bir aile yapısını görüyoruz ve burada çocuklar kendi alanlarına müdahale edilmesini asla istemiyorlar. Çocuklarının ne oyun oynadıklarını bilmeyen ebeveynler var. Hani, burada yasaklamak değil ama belli noktalarda o dijital okuryazarlık, oyun okuryazarlığı sadece anne-babaya değil, aynı zamanda çocuklara da belki bir ders olarak Millî Eğitim Bakanlığımız da... Bu noktada biz itici bir güç olabiliriz Komisyon olarak. Bunu gerçekleştirdiğimiz takdirde... Ben otokontrolün çok önemli olduğunu düşünüyorum. Kendileri nereye kadar gidebilecekler, nereye kadar kısıtlamaları kendileri yapacaklar? Çocuklarımızın, gençlerimizin, ailelerimizin bu mekanizmayı kendi ailelerinin içerisinde kurmaları, her şeyi devletten beklememeleri gerektiğini söylüyorum.

Düşüncelerimi bu şekilde ifade ederek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok teşekkür ederim.

Ben de bir korsan tebliğ sunarak... Değerli arkadaşlar, ben Lütfiye Selva Hanım'ın söylediğini çok önemsiyorum, işte, burada geldiğimiz son tahlilde mesele şu: Bu "topluluk kuralları" dediğimiz mesele. Hani, ta, "Toplum Sözleşmesi"ne, Montesquieu'ya, Jean-Jacques Rousseau'ya bile referans veriliyor bu noktada. Yani bu topluluk kurallarının muhakkak ama muhakkak iyi konulması gerekiyor.

Ahmet Bey, efendim, sözünüzü çok kestik.

Buyurun.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Değerli Başkanım, kıymetli arkadaşlar; ben de her birinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Öncelikle, şuradan başlamak isterim: Türkiye'nin önünde çok önemli kararlar vermemiz gereken alanlar olduğunu, önemli reformlar yapmamız gerektiğini, bunların bazılarının da toplum sözleşmesine ait alanlar olduğunu düşünen, var sayan bir arkadaşınızım ve bu alanların birçoğunda da büyük uzlaşmalar geliştirmek konusunda başarısız olduğumuzu düşünen -siyaset alanının tamamını değerlendirerek- ve hakikaten üzülen birisiyim ama bu dijital mecralar ve sosyal medya platformlarına yönelik geliştirdiğimiz, burada yaptığımız tartışmalar ve ulaştığımız sonuçlar bakımından da tam tersini düşünüyorum. Burada yaptığımız değerlendirmelerin, tartışmaların belki orta vadede gerçekten Türkiye'nin önünü açacak, bu platformlara yönelik hukuki düzenlemeleri daha sağlıklı bir zeminde gerçekleştirecek bir yere doğru gittiğimiz kanaatindeyim. Bu platformların temsilcilerini çağırdığımız ve platform bazında yaptığımız tartışmalarda da bunu müşahade ettiğimi ifade etmek isterim.

Öncelikle, şuradan başlamalıyım diye düşünüyorum: Okan Bey'in söylediği nokta çok değerli, çok ciddi bir veri yönetişimi krizi var, bu veri yönetişimi krizi aslında şuna tekabül ediyor: Zaten tek kaynağı veri olan ve bundan üretim yapan ve kaynağı itibarıyla da çok sorguladığımız bir platform, bir fikri mülkiyet ürünü olan mecralar buralar ama işleyişiyle ilgili çok az sayıda bilgiye sahibiz. Selva Hanım çok önemli bir şekilde işaret etti yani ne kadar kâr elde ediyorlar, ne kadar reklam geliri elde ediyorlar, burada ilk elden sorgulamamıza rağmen, soru raporu istememize rağmen bununla ilgili bilgi alamadık. Tam da bütün bunların aslında bir yerde düğümlendiği kanaatindeyim. Ona da Tuncay Bey işaret etti. Özellikle son yaşadığımız krize ilişkin bu mecraların yöneticileri perspektifinden baktığımız zaman, şehit İsmail Haniye bağlamında yaşadığımız problemde nasıl bir karar sürecinde olduklarını anlamlandırmaya çalışıyorum.

Şöyle bir durum var: Elbette bu şirketler Amerika'da kurulu ve aslında "Bir toplumsal sözleşmeye doğru gidiyoruz."dan kastım da tam da burası. Bu platformların birer şirket olduğunu, insanları tükettiğini ve kâr amaçlı birer girişim olduklarını herhâlde istesek, uzun yıllar seminerler düzenlese de bu kadar iyi kitleselleştiremezdik. Burada yaptığımız her toplantıda da bunu vurguladık. Ve dahi Avrupa'daki siyasi gelişmeler yani Amerikan Başkanının X platformundan hesabının silinmesi, oradan dışlanması, arkasından oradaki sermayenin el değiştirmesi, siyasi görüşünün el değiştirmesiyle birlikte o platforma geri gelmesi bunun büyük bir... Yani X platformu çok açık bir şekilde Amerikan seçimlerinde pozisyon alıyor, tıpkı zaman zaman New York Times'ın pozisyon aldığı gibi. Öyleyse şuraya geliyoruz: Yani buralar bizim özgürlüklerimizi gerçekleştirmemiz için, kendimize ifade alanı bulmamız için salt alanlar değil; bunu çok güzel bir şekilde, yaşadığımız olaylar tüm dünyaya gösterdi. Ve oradan şuraya varıyoruz aslında: Bunlar aynı zamanda bir ülkede kurulu şirket oldukları için, o şirketlerin dış politika öncelikleri, o şirketlerin ürettikleri hukuk o ülkedeki lobi savaşlarının aslında birer yansıması şeklinde tezahür ediyor.

Bunu tabii sadece dijital mecralarda yaşamıyoruz, bir gün uyanıyorsunuz, size "Elinizdeki Amerikan dolarları artık geçmiyor." diyorlar. Yani modern toplumun oluşturduğu bütün imkân ve araçların siyasal birer silaha dönüştüğü bir dönemde yaşıyoruz. Bunu tespit etmemiz lazım. Bunu tespit

ettikten sonra da bizim gibi ülkeler de –“bizim gibi”den kastımı da açmak istiyorum- bu teknolojinin bir şekilde periferisinde kalmışız -yani dünyanın çok önemli bir kısmı- ve bu ülkeler bu gibi ticari girişimlere kaynaklık etmiyor ama büyük tüketiciler, ama bu iş modelinin kendisinin içindeki dinamik gereği büyük tüketici olduğu gibi, aynı zamanda büyük üreticiler. Yani ben bu platformlara girip veri üretiyorum, aslında o platformlar o verileri satıyorlar. İşte, algoritmalarla bunu paketliyorlar, başka türev reklam ürünlerine dönüştürüyorlar vesaire, dev bir dünya var orada. Öyleyse, şu karşımıza çıkıyor: Tek ülke olarak ya da pazar olarak düşünelim, elimizdeki tek hukuki araç bant daraltmak ya da kapatmak. Ve burada yine yaptığımız bütün tartışmalardan hareketle söylüyorum, herhâlde hepimiz şunda uzlaşıyoruz: Bu kapatma işleminin daha rafine, daha sofistike bu soruna geliştireceğimiz cevaplar olduğunu düşünüyoruz.

Bunun için benim ürettiğim, geliştirdiğim ve burada da tartışmaya sunmak istediğim konu şudur: Bu konu bir uluslararası mesele ve Türkiye gibi bu teknolojinin periferisinde kalıp çok büyük üretici ve aynı zamanda tüketici olan ülkeler ve pazarlar var. Bu ülkeler bir araya gelerek birlikte bu platformların karşısında ortak bir hukuk, ortak bir veri yönetişimi talebi, ortak bir regülasyon yapma iradesi oluşturmak zorundayız. Bunu neyle özdeşleştiriyorum? Biliyorsunuz artık bu alanın önemli sloganlarından biri oldu “Veri, yeni dönemin petrolüdür.” diye. Şimdi, petrokimya sektörünün gelişimine baktığımızda aynı tartışmaların o zaman da yer aldığını görüyoruz. Yani -sonuçta petrol bir emtia, o bakımdan benzeşmiyor ama- büyük petrol şirketleri ortaya çıkmış, büyük demir çelik şirketleri ortaya çıkmış ve tarihten biliyoruz ki Birinci Dünya Savaşı’na giden sebebin önemli gerekçelerinden biri. Belki bugün fiziki konvansiyonel savaşa bu bizi götürmeyecek ama bir sabah uyandığımızda kendi temsil ettiğimiz siyasal görüşlerin bu alandan tamamen dışlandığıyla karşılaşabiliriz. Bu, belki hiç erişemeyeceğimiz, muhatap bile alamayacağımız bir ülkedeki bir mahkemenin kararı da olabilir. Buna karşı bizim Komisyonumuzun Dışişleri Komisyonu ile ortak bir çalışma gerçekleştirip uluslararası bir inisiyatifi bizim başlatmamız gerektiğini düşünüyorum yoksa bu sarmaldan çıkamayız. Niye çıkamayız? Çünkü elimizdeki tek araç o bandı daraltmak yani tüketiciyle bu ürünün erişimine birtakım engeller getirmek. Üstelik, hani, haber alınca da çok mutlu oldum, yapay zekâyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulacak, oradan gelen yeni hikâye ve bu sorunlara katacağı yeni boyutları düşündüğümüzde çok daha dehşet verici bir tabloyla karşı karşıyayız.

Bir grup böyle meraklı arkadaş olarak şöyle bir çalışma yapıyoruz: Bu yapay zekâlara, bu programın içine gömülü olan yani programa siz bir şey yüklemeyen, siz bir şey sormadan -işte siyaset bilimci birkaç arkadaşız- siyasal tercihleri ve beğenileri analiz ediyoruz. Bu siyasal tercih ve beğenilerin Türk siyasi tarihini nasıl değerlendirdiğini inceliyoruz. Dehşet verici sonuçlar var. Bugün Türk siyasetinde, Türkiye’deki kamusal alanda, siyasal tartışmalarda daha çok periferide gözüken, çok marjinal olarak addedebileceğimiz görüşlerin merkezde yer aldığı ve çok merkezde yer alan siyasal görüşlerin de ancak belirli bir alanla etiketlendiği zaman karşımıza çıkan bir tabloyla karşı karşıyayız. Şimdi, bugün için bu bir şey ifade etmeyebilir ama biz birçok araştırmadan biliyoruz ki siyaset aslında her şeyi belirleyen bir alan yani siyasi beğeninin, giydiğiniz kıyafetten seçtiğiniz mimari üsluba, kullandığınız kelimelere, edebî tercihlerinize kadar etkili oluyor. Burada nasıl davranacağız? Yani bizim ciddi anlamda bir veri adaleti talep etmemiz gerekiyor ve bunu uluslararası bir mücadeleyle gerçekleştirmemiz lazım.

Tabii, bir diğer nokta da şu, burada da birkaç kez söylendi: Bazen görsel olarak hoşumuza gidebilir yani işte ben AK PARTİ’liyim, trol bir zihin Cumhuriyet Halk Partisini ya da onun aktörlerini tahkir eden bir şey yaptı, bir video yaptı, bir söz paylaştı ya da siyasal denklem değişir, benim karşımda olan siyasal aktörün içeriği bir şey gerekçe gösterilerek kaldırılır. Burada tam bir dayanışma hâlinde olmamız gerekiyor çünkü başka türlü buradaki yaşadığımız sorunu, içine girdiğimiz gerçeklik bulanıklığını aşamayız ve bir sonuca da gelemeyiz. Giderek de demokratik alanı tehdit eden, bizim

bir araya gelip böyle konuşmamıza zemin teşkil eden ana prensipleri ortadan kaldıran bir hâl alacak tehlikeye ulaştı. Bugün, işte, özellikle Batı ülkelerindeki seçimlere müdahaleden insanların haksız bir şekilde... İşte, siz bir kıyafet beğeniyorsunuz, bir kitap sipariş ediyorsunuz, bütün bunlar toparlanarak sizin siyasal görüşünüz ve size yönelik yürütülecek mikroreklamcılık faaliyeti değerlendiriliyor. Yapay zekâ devreye girdiğinde burada çok daha fazla tartışmamız gereken alanlar olacağını düşünüyorum ama bu tek başına bizim Parlamentomuzun, Türkiye’de yürürlüğe koyacağımız kanunların yahut oluşturacağımız siyasal iradenin de baş edebileceği bir durum değil. Nasıl çeşitli konularda, örneğin az gelişmiş ülkelere teknoloji transferi konusunda, örneğin çeşitli uluslararası sorunlarla mücadelede inisiyatifler alınıyorsa veri adaleti temelli çok ciddi bir çalışma yürütmemiz gerektiğini düşünüyorum. Aksi hâlde bu kısır döngüde bir sorun yaşarız, o soruna karşı refleksif bir yanıt veririz, buraya, pazara erişmek isteyen şirketler birtakım inisiyatifler geliştirirler ve hiçbir tarafın, hiçbir siyasi görüşün memnun olmadığı bir krizi kendi aramızda üretir üretir dururuz. Tersini yaptığımızda ya da yeni, inovatif bir şeyler ürettiğimizde önümüzde yeni imkânlar ya da bu mevcut araçları daha rafine hâlde getirebileceğimiz imkânlar olabilir.

Bu toplantıda hepimiz çok değerli fikirler ortaya koyduk, her birinize şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Vallaha Komisyonumuzla gurur duyuyorum. Yani ikinci dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan bir kardeşiniz olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin hem Genel Kurulunda hem komisyonlarında bu kadar nitelikli tartışmaya çok az rastlamışız, iftihar ediyorum bir kardeşiniz olarak.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Ben bir dakikayla gene bir katkı sunabilir miyim takdir ettiğimizi belirterek? Tutanaklara geçsin çünkü.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Türk siyasi hayatında bu tür çalışmaların olması, AK PARTİ’nin içinde bu tür çalışmaların yürütmesi çok büyük memnuniyet verici, bunlar hep ufuk açıcı şeyler. Bu tür değerlendirmelerin önümüzdeki yüzyılda Türk insanının önünü açacağına yüzde yüz inanıyoruz. Bizim de bu konuda yaptığımız çalışmalar var.

Biz hukuk konusunda Avrupa Birliği hukukundan kopulmaması gerektiğini, bir üçüncü dünya ya da ikinci bir çözüm ya da üçüncü bir yol üretmek yerine büyük... Çünkü Avrupa Birliğinin içindeki hukuksal yapı da kendini korumaya çalışan bir hukuk çünkü onlar da... Biliyorsunuz, Google Amerika’da tekel yasasıyla yargılandı ve suçlu bulundu kendi içindeki arama noktalarında. Avrupa kendini bu, çok uluslu şirketlere karşı korumak noktasında bir hukuk atağı geliştiriyor. Bizim onlarla birlikte yürüyebileceğimiz bir zeminde olmamız gerektiğini düşünüyoruz. Katkı için söylüyorum.

Çok teşekkür ederim ayrıca bu tür çalışmalar konusunda.

Bir de gerçekten bu, ChatGPT gibi uygulamalarda, akıllı uygulamaların tamamında marjinalin normalleştiği, gerçeğin marjinalizasyon tarafından tüketildiği, yok edildiği bazı şeyler görüyoruz. Bu, tarihin yeniden yazılması anlamına geliyor. Bu konuda hep beraber, Komisyonumuzun da sorumluluk alarak çalışmalar yapmasını, komisyonlar yoluyla, alt komisyonlar yoluyla çalışmasını değerli buluyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, ben teşekkür ederim.

Şimdi sözü Şebnem Hanım’a vereceğim, sonra Zeynep Hanım’a.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Vallaha ben de söylemeden geçemeyeceğim; Genel Kurulda, hangi partiden olursa olsun diğer milletvekili arkadaşlardan bol bol övgü alıyoruz Meclisin en çalışkan komisyonu olarak. 9'uncu kez toplaniyoruz ama hani sadece sayı olarak değil içerik anlamında da son derece faydalı olduğunun sadece bizim değil çok şüktür ki hem kamuoyu tarafından hem de diğer arkadaşlarımız tarafından görüldüğü faydalı bir çalışma düzenindeyiz. Bu yüzden sizin nezdinizde bütün arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz de size teşekkür ediyoruz.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) – Ben de keyifle ve dediğim gibi, her bir konuşulan cümleden de faydalanarak, burada olmaktan dolayı kendi adıma da bir kez daha teşekkür ediyorum.

Ben tekrara girmeyeceğim. Şu ana kadar hangi arkadaşımız olursa olsun söylenen her şeyden, dediğim gibi, çok katkı bulduğumu, katkı aldığımı söylemek istiyorum. Sadece, burada mesleği gazetecilik olan arkadaşlarım çok şu anda beraber siyaset yaptığımız. Onlarla geçmişte hem bu mesleği icra ederken hem de yöneticilik yaparken bir konu var, çokça tartışılır -hani yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan misali- intihar haberleri. Tuncay Bey hatırlatmada bulundu kısmen “İntihar haberlerini haber olarak verirsek eğer, intiharı özendirir miyiz yoksa uyarıcı katkımız olur mu?” diye ve bir dönem kendi aramızda yapılan bir anlaşmayla intihar haberleri verilmedi ve bunun da intihar oranlarında bir düşüş sağladığı gibi bir sonuç alındı ama bunun ne kadar gerçekçi olup olmadığı da hâlâ tartışılır. Buna benzer tartışmaları tecavüz ve cinayet haberlerinde de biz çokça yaptık. “Acaba bu haberleri veriş şekli ya da veriş sayısı, adediyle gerçekleşme azalır mı, çoğalır mı?” şeklinde bir genel tartışma hâlâ daha yapılır. Tabii, bunun biraz da hem bilimsel hem de -yani dediğim gibi- uzun bir çalışma gerektiren çok yönlü bir konu olduğunu düşünüyorum. Buradan benzetmek ne kadar doğru çünkü artık dijital bir çağdayız, dijital bir dünyadayız. Yasaklama ne kadar engeller bu korkulan -tırnak içinde- her tür endişeli sonucu? Bu konuda da tartışma devam edecek ama bu tür platformlar başta olmak üzere konunun bütün taraflarıyla konuşuluyor olmasından dolayı da -dediğim gibi- hem şahsım adına hem de Komisyonumuz adına ve tabii ki siyaset yapan ya da bu dünyada yaşayan herhangi bir vatandaş olarak da memnun olduğumu da dile getirmek istiyorum. Herkesin görüşü değerli, yeter ki bir doğru sonuca varabilelim.

Şimdi, dediğim gibi, tekrara girmek istemiyorum ama günümüzde artık -maalesef mi diyeyim, iyi ki mi diyeyim bilemiyorum- bütün siyasal rekabetler -sizin de söylediğiniz gibi Sayın Başkanım- artık bir hibrit savaş, rekabet şeklinde yürütülüyor. Ahmet Bey çok güzel bir hatırlatmada bulundu. Bugün aslında siyaset dışı gibi ya da siyasete karşıymış gibi görünüp de siyaseti dibine kadar yaşayan dijital platformlarla karşı karşıyayız. İşte, sadece bizim ülkemiz olarak bakmıyorum yani işine gelen bütün ülkelere de doğrudan uygulanan, X başta olmak üzere, Instagram vesaire bütün platformlarda bunu görüyoruz. Bazen kişisel olarak da -Tuncay Bey de Selva Hanım da bahsettiler- eminim, bu masanın etrafındaki bütün arkadaşlarım da buna maruz kalmıştır. Hepimizin kişisel olarak da siyasetçi olarak ya da daha önceki yaptığımız mesleklerimizde -ben medyadan geldiğim için, medya mensubu iken de bu saldırılara troller eliyle de çokça maruz kalmış biri olarak- dijital bir terör altında olduğumuz da bir gerçek. Bunun yolu elbette yasaklamak değil.

Benim mensubu olduğum AK PARTİ'yle ilgili bunu memnuniyetle söylerim ki biz yasaklara karşı çıkmış bir parti olarak bugüne kadar siyasette yerimizi alıyoruz, almaya da devam edeceğiz ama buna baktığınız zaman, kamu güvenliği, ülkelerin millî-manevi hassasiyetlerinin dikkate alınıp alınmaması, birisinin özgürlüğünün başladığı yerde diğerinin bitmesi gibi alt alta ve bunun dışında işin ekonomik boyutlarının da söz konusu olduğu her noktada tabii ki bir hassasiyetin olması gerektiği herhâlde hepimizin malumu, kabul edeceği bir gerçek. Bugüne kadar olan şekliyle ve bundan sonrasında, başta

bizim Komisyonumuz olmak üzere, gerekli platformlarda konunun bütün taraflarının birlikte olduğu, konunun siyasetüstü ele alınması gerektiği ve bütüncül ele alınması gerektiği noktasında fikrimi söyleyerek sözlerime son vermek istiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz de teşekkür ederiz, sağ olun.

Çok önemli açıklamalardı, analizlerdi.

Bu trolleşme meselesi -Okan Konuralp Vekilimizin ısrarla söylediği- bütün dünyada yaşanan bir itibar suikastı yapma. Bir kıyafet giyiyorsunuz ya da bir şey söylüyorsunuz, katılmayabilirsiniz ama gerçekten bu alttaki yorumlar meselesi ve de bot hesaplar üzerinden yani satın alınmış hesaplar üzerinden yapılması nereye evrilecek hep beraber göreceğiz ama ben burada siyaseti rehin alan itibar suikastlarının hayra evrilmeyeceği kanaatindeyim. Herkes buna zaman zaman maruz kalıyor.

Buyurun Sayın Yıldız.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yani gerçekten çok kapsamlı değerlendirmeler oldu, pek çok hususta da mutabık kaldığımız oldu esas itibarıyla. Gerçekten ben de bu istişare ortamını çok kıymetli ve değerli bulduğumu ifade etmek isterim.

Tabii, epey kapsamlı değerlendirmelerden sonra söyleyecek söz kaldı mı diye kendime sorduğumda, çok fazla bir söz kalmadığını da görerek, birkaç hususu sadece hatırlanıza getirmek isterim. Sizin az evvel değindiğiniz trol meselesinden hareketle, gerçekten hepimizin çok muzdarip olduğu bir durum bu. Ve esas itibarıyla, biz zaten Sayın Başkanım ile Genel Merkezde, Tanıtım ve Medya Başkanlığında görev yapmıştık yıllar öncesinde. Dolayısıyla, kerameti kendinden menkul, nereden çıktığı bilinmeyen bir trol tartışmasının hep içinde bulunuyorduk. “Kişi kendinden bilir işi.” mesabesinde biz de tam esas itibarıyla, karşıt trol saldırılarıyla bugüne kadar hep muhatap olduk. Dolayısıyla, bizim böyle bir yapılanmamız yokken, biz bu tartışmalarda sürekli böyle suçlamalara muhatap kalırken tam tersi itibarla gerçekten farklı farklı noktalarda, farklı farklı başlıklarda bu tip saldırılara maruz kaldık ve kalmaya devam ediyoruz. Dolayısıyla bizim için de çok önemli bir mücadele alanı.

Hakeza, gerçek kişi trollere de bahsedildi. Gerçek kişi trollere hususunda da zaman zaman normal, sakın bir şekilde fikrini beyan eden insanların dahi trollükle aslında atfedildiği süreçlere de ne yazık ki şahitlik ediyoruz. Dolayısıyla, süreç birazcık da “Benim gibi düşünürsen, benim gibi söylersen makbulsün ama benim gibi düşünmezsen sen bir trolsün.” noktasına da evriliyor. Dolayısıyla, bence bu öz eleştiriyi de yapmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Şunu öncelikle ifade etmek isterim: Gerçekten, bu, devletlerin egemenliğini en temelde tartışmaya açan sosyal medya şirketlerinin kendilerini kibirli bir kulede “Ben buranın mutlak egemeniyim.” diye konumlandığı bir noktaya evriliyor ve bence burada mutabık kalacak şekilde, bu kibire ve günün sonunda bunun doğuracağı muhtemel sonuçlara ilişkin olarak aynı noktada durmamızın çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Ben burada muhalefet vekillerine de hassaten teşekkür etmek istiyorum; bu pozisyon gerçekten kıymetli ve bizim burada bütüncül bir şekilde doğru bir isimlendirme yapıyor olmamız da bizim, devletimizin egemenlik haklarını ve dolayısıyla da bireylerin, vatandaşlarımızın bu platformlardaki kişilik haklarını daha etkin bir biçimde korumamız hususunda bence önemli bir paydaşlık. O yüzden bütün Komisyon üyelerimize teşekkür etmek istiyorum.

İkincil olarak, bizim geçirdiğimiz süreçler içerisinde şunları görüyoruz; az evvel Ahmet Bey de ifade ettiler, Ahmet Vekilimiz de ifade ettiler: Şu an gerçekten sermaye dönüşümüne göre belirli hesapları yok eden ya da var edebilen platformlar var karşımızda ve bu platformların kurulu olduğu

devletlerin kendi politikalarını -günün sonunda- yayabilmek için araçsallaştırılmış platformlar var. Dolayısıyla, burada, en temelde bazı şeyleri tartışmamız gerektiğini düşünüyorum; “ifade özgürlüğü” kavramını hepimiz söylüyoruz ama şu an Avrupa’da yürüyen temel tartışmalara baktığımızda, buralardaki algoritmik altyapıların -günün sonunda- insanların iradesi üzerinde nasıl bir fesada yol açtığına dönük çok ciddi tartışmaların da peşi sıra geldiğini, hatta ve hatta bunların ilerleyen süreçlerde demokratik tercihler üzerinde oluşturacağı tahribata ilişkin yoğun tartışmalar olduğunu görüyoruz ki bu tartışmaların da fevkalade haklı ve gerçekçi bir boyutu olduğunu düşünüyorum.

Öte yandan, geçtiğimiz süreç içerisinde de bunların kimin ne düşüneceğine karar veren platformlara evrildiğini görüyoruz. Yani biz burada İsmail Haniye’yi gerçekten şehit olarak nitelendiriyoruz ve günün sonunda, mücadelesinin haklı bir mücadele olduğundan hareketle gerçekten şehit edilmesinden çok büyük bir üzüntü duyduk ve hepimiz paylaştık. Dolayısıyla, benim bu paylaşımına seçici geçirgen bir şekilde “Hayır, sen bunu paylaşamazsın.” diyen bir platformu ben kabul etmiyorum. Dolayısıyla, benim bızatihi ifade özgürlüğümü kısıtlayan -bir birey olarak, bir vatandaş olarak- bir platforma evrildiğini görüyorum. Yine, benzer şekilde, yeri geldiğinde vatandaşlarımızın paylaşımlarını “Biz bunu tehlikeli bulduk.” diyerek süzen ve filtreleyen bir yaklaşım olduğunu görüyoruz ve günün sonunda, benzeri yaklaşımın, şu an Avrupa tarafından terör örgütü kabul edilen PKK’nın unsurlarına dönük bir filtrasyon geliştirmedikini görüyoruz. Dolayısıyla, burada yine katalog suç bahsine girecek olursak bizim 5651 sayılı Kanun’umuzun 8’inci maddesinde tahdiden sayılan erişimin engellenmesi kararı sonucunu doğuran... Ha, zamanlaması itibarıyla bu zamana mı denk gelmeliydi, gelmemeli miydi tartışmasını elbette ki yapabiliriz fakat günün sonunda burada kanunumuz içerisinde tahdiden sayılan bir noktaya temas eden bir durumla karşılaştığımızı görüyoruz ve bu noktada egemen bir devlet olarak elbette ki çeşitli tedbirleri ve müeyyideleri geliştirmek mecburiyetinde kalıyoruz.

Yine “müeyyide” demişken bu küresel güç silsilesiyle nasıl mücadele edileceği bahsi gerçekten Avrupa’da da çok yoğun bir tartışma alanı. Ben de burada gerçekten dış ilişkiler komisyonuyla iş birliği hâlinde bir adım atılmasını fevkalade kıymetli ve önemli buluyorum. Bir inisiyatife öncülük edilebilir. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde bu noktada çok ciddi tartışmalar oluyor hâlihazırda ve çeşitli çerçeve metinler, yapay zekânın etik altyapısına ilişkin olarak çeşitli çerçeve metinler hâlihazırda kabul edildi ve ben bu çerçeve metinlerin de çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Yani biraz bizim bu noktada küresel mutabakatlar sağlamaksızın atacağımız adımlar gerçekten daha bireysel ve gerçekten sonuca matuf olmaktan bizi uzaklaştıracak adımlar olacaktır. Bu noktada ben küresel bir bilinç seviyesi artışını da çok net bir biçimde görüyorum. Yani bundan üç dört sene öncesinde, Konsey nezdinde bu meseleyi tartışan sadece bir rapor vardı. Şimdiyse bütün komisyonlarda neredeyse bütün raporlar yapay zekâ ve bunun etik altyapısı ve bunun ifade özgürlüğü itibarıyla da tekel görüntüsünün ilerleyen süreçte bireylerin tercihlerine olan muhtemel etkilerinin çok yoğun bir şekilde tartışıldığı bir düzlem olduğunu ve dolayısıyla aslında bizim de bu tartışmaların direkt olarak içerisinde bulunarak kanuni düzenlemeler yapmak ve bu noktada esas itibarıyla AB’nin -Konseyin ötesinde, Avrupa Birliğinin- hukuksal mevzuat gelişmelerini yakından takip eder mahiyette adımlar atmak gayretinde olduğumuzu buradan ifade etmek isterim ki daha önceden işte temsilcilikler açılmasına ilişkin düzenlememiz Almanya mevzuatını esas itibarıyla temel alıyordu. Yine bu noktada dijital piyasalara ilişkin diğer düzenlemeleri de yakından takip ederek buna ilişkin adımları da atıyoruz ki kripto varlıklara ilişkin yasa da burada yine Avrupa Birliği düzenlemelerini temel alan süreçlerdi ki biz de o yasa yapım süreçlerine dâhil olduğumuz için bunu söylüyorum. Çok uzun süreler boyunca çalışılan düzenlemeler olageldi ki o noktada da gerçekten fikir birliği ettiğimiz hususlar da oldu ve biz bu minvalde mevzuatı, dünyadaki çerçeveyi yakından takip etmeye çalışıyoruz.

Benim bu noktada tekrara düşmemek adına değerlendirmek istediğim başka bir husus var. Bunun öncesinde şunu da söyleyeyim: Bu Roblox ve diğer platformların kullanıma açık olmasına ilişkin olarak bir süredir sosyal medyanın farklı derinliklerini incelemeye çalışıyorum ve karşı karşıya kaldığım şeyler beni belirli noktalarda dehşete düşürüyor. Genç insanların “ifşa” olarak isimlendirdikleri durumlarla karşılaşıyorum. Bu korkunç bir şey. Yani bu, insan hayatını kaydıracak bir şey.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Aynen.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Ve bu, çok rahat erişilebilir durumda. Ne yaş soruyor size ne başka bir şey sosyal medya platformları ve kişilik haklarını bir hallaç pamuğu gibi savuracak şekilde ve torunlarının dahi belki ulaşacağı içerikler insanların bir utanç vesikası olarak durabiliyor, insanların rızası dışında alınan içerikler veyahut o an rızası bulunsu bile sonrasında rızasının oluşmadığı içerikler çok rahat bir şekilde erişimde. Dolayısıyla bu noktada ebeveynlerin çocuklarının üzerindeki denetiminin de -Selva Başkanımın da ifade ettiği gibi- artık çok daha kısıtlandığı bir dönem içerisindeyiz. Ebeveynin, çocuklarıyla iletişim kurmakta güçlük yaşadığı, yeri geldiğinde bu iletişimi sağlıklı kuramadığı için bize serzenişlerini ilettiği ilginç bir dönem yaşıyoruz. “Çocuk egemen toplum.” ifadesini kullandı Selva Başkanım, bunun da çok önemli bir tanımlama olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla böyle bir düzlemde çok bilinçli ebeveynler var ama ben bunların sayısının çok olduğunu düşünmüyorum, oransal olarak çok olduğunu düşünmüyorum. O zaman bizim bu platformlara çeşitli filtreleri, ebeveynin de iradesine bırakmaksızın çocuklarımızı korumak adına daha akılcı filtreleri, daha uygulanabilir, erişimi bu noktada daha sağlıklı hâle getirebilir filtreleri uygulamak hususunda masanın karşısına oturtmamız gerektiğini düşünüyorum ki bunların pek çoğu pedofiliye, çok daha korkunç suçlara kapı aralar nitelikte ve bu, benim tüylerimi diken diken ediyor. Yani kendimle yaptığım yüzleşme seansı şeklinde okumalar gerçekleştirmeye çalıştım ve bunların her biri beni çok üst düzeyde tedirgin etti. Yani dolayısıyla çocuklarımızı da günün sonunda korumak mecburiyetindeyiz ve buna ilişkin de en akılcı ve en uygulanabilir yöntemleri hep birlikte tartışmamız gerektiğini düşünüyorum.

Benim şu konuşulanlar dışında gündeme getirmek istediğim bir başka husus var. Başkanım konuşmasının başında dedi ki: “Biz, X’te kullanım itibarıyla dünya sıralamasında 7’ci sıradayız, Instagram’da 5’inci sıradayız.” Ki bazı kaynaklara göre 3’üncü sırada olduğumuz söyleniyor. Buna ilişkin, platformlardaki kullanım oranı itibarıyla yer aldığımız, oran değil hatta sayısal olarak yer aldığımız oranları Başkanım verdi.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, tabii.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Şimdi, BM nezdinde 193 ülke var. Biz nüfus itibarıyla 18’inci sırada yer alıyoruz ama kullanım sayısı itibarıyla çok daha üstlerdeyiz. Bu, bizim hem iş verimliliğimiz açısından bence çok ciddi anlamda bir sorun açıyor. Ben Türkiye çapında, aynı zamanda dünya çapında çok başarılı, artık kendini ispat etmiş, yaşı da epey olan bir mimarla konuştuğumda şöyle bir şey demişti: “Ben, burada, çalışanlarım geldiğinde ilk mesaiye başlarken telefonları topluyorum, öğle arasında tekrar veriyorum, mesaiden ayrılırken tekrar telefonlarını ellerine veriyorum yani sadece öğle arasında kullanıma izin veriyorum, girişte alıyorum ve çıkışta tekrar kullanımlarına veriyorum ama mesai saatlerinde telefonlarını toplamak zorundayım çünkü muhakkak sosyal medyadan bir etkileşim, bir mesaj geliyor ve iş verimliliklerinin bu gerekçeyle çok ciddi anlamda düştüğünü görüyorum.” Dolayısıyla, ben bu kullanım oranının bizim iş verimliliğimize de çok olumsuz katkı yaptığını düşünüyorum. Biz, bu noktada sosyolojik yapıma dair çok ciddi verileri kim olduğunu bilmediğimiz insanlara veriyoruz, kim olduğunu bilmediğimiz şirketlere veriyoruz; bu, hem bir millî güvenlik sorunu hem de bunun ötesinde ciddi bir iş verimliliği sorunu ve dolayısıyla gençler açısından konsantrasyon problemi ve günün sonunda gerçek olmayan, sanrı bir dünyada kendilerini daha da

ümitsiz hissetmelerine sebebiyet verecek bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzu da düşünüyorum. Bunu da dikkatinize sunmak istedim. Bence bu kullanım oranları da gerçekten bizim iş verimliliğimiz açısından çok büyük bir tehlikeye işaret ediyor.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bu nitelikli tartışma ortamı dolayısıyla da bütün vekillerimize tekrardan teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, grubumuz olarak bir itirazımız var, tutanaklara geçmesi için söylemek istiyorum. Zeynep Hanım'ın konuşmasında bir konuya itirazımız var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Siz itiraz etmezsiniz ama.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, bir konuyu...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Ben itiraz ettim, onlar da edecekler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, latife.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yok, yok; hayır efendim, grubumuz adına bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Buradaki demokratik ortam, birbirimize gösterdiğimiz saygı, farklılıklarımızın üstünü örtmesin. Biz, özgürlük alanlarının daraltılmasından; biz, özgürlüklerin kısıtlanmasından, Dilruba'nın cezaevinde olmasından, Instagram'ın veya diğer platformların kapatılmasından son derece rahatsızız. Hukuki gerekçeleri açıklanmayan, toplumla paylaşılmayan, burayla paylaşılmayan her özgürlüğe karşı girişimin karşısındayız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bunu daha önce de söylemişsiniz Vekilim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Evet, biz Zeynep Hanım'la nerede ortaklaşıyoruz, nerede ayrışıyoruz, onu söyleyeyim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Küreselleşmeyi söyledim ama.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, hayır; konu başka.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bir de size bir şey söyleyeceğim. Bir arkadaşımın kız çocuğu nedeniyle okul yönetimiyle, Ankara'daki bir okul yönetimiyle bir görüşme yürütmek zorunda kaldım. Bir erkek çocuk, 27 kız çocuğunu herhangi bir porno film sahnesinde göremeyeceğiniz şeylere zorlamış ve bunlarla ilgili çekim yapmış; 27 kız çocuğu, bir erkek çocuk... Bak, o senden daha, o senden daha, o senden daha... Bunların hiçbirisi sosyal medyaya düşmedi. Gittik, konuştuk, aileler geldi, hep beraber... Sosyal medyayı böyle gördüğümüzde bir yasak zemini ama çocuğu psikiyatriste götürdüğümde -ben götürdüm çünkü aile bununla ilgilenemeyecek düzeyde kendini kaybetti- psikiyatristin söylediği şey: “Çocukların mahremiyet duygusuyla ilgili en küçük bir algısı yok. Neyin mahrem olduğunu bilmiyorlar.” Bizim bunları konuşmamız gerekiyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bir eğitim politikası olarak Fatih Projesi geçmişte Türk eğitim sistemine yapılmış en büyük ihanettir.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bakın, her çocuğun elinden bilgisayar alınırken her çocuğu bilgisayara mahkûm edecek bir yaklaşımdır. Ben bütüncül bakılım diyorum. Bu dijital emperyalizmin hem satış noktasında hem gelir kaynakları noktasında toplumumuza verdiği derin yaraları da burada konuşalım istiyorum.

Teşekkür ederim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Ben de bir şey eklemek istiyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Açıyorum son kez. Bakın, arkadaşlar, zaman daraldı. Vekillerimin söz söyleme özgürlüğünü...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bir küçük, şerh notlarımın arasında da vardı; şöyle, tekrar olunca hemen ben de küçük bir şerh düşmek istedim.

Ben de açıkçası, yüz yüze suçu olan şeyin sosyal medya platformlarında da suçu olduğunu hatırlamamızın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Hakaret suçu yüz yüze de suçtur, sosyal medya platformunda da suçtur. Netice itibarıyla tedbirlerin orantısallığını tartışabiliriz belki ama günün sonunda, o bahsi geçen, İzmir’de vuku bulan olayın -sanki görevlendirilmiş gibi- özellikle çok ağır hakaretler içeren... Ki o hakaretlerin muhatabı hepimiz olduk yani belirli bir grubu destekleyen kişiler olarak.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Eleştiri o, ağır eleştiri.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Arkadaşlar, biz dijitali konuşuyoruz.

Evet, Zeynep Hanım, çok teşekkür ederiz.

Bence, bakın şöyle...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Dolayısıyla, bence eleştirinin ötesinde, hakaret yani o...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir saniye, çok özür dilerim.

Milletvekillerimin söz söyleme hakkını sonuna kadar savunuyorum. İnanılmaz nitelikli tartışmalar yaptık. Farklı fikirlerdeyiz, doğru. Artık toplantımızı yavaş yavaş toparlayıp tamamlamamız lazım. Söz isteyen vekillerimiz var, bundan sonra söz alacak vekillerimizin, rica ediyorum, daha kısa... Şimdi Hasan Vekilim diyecek ki: Ya, Hocam, bize sıra geldi, sınırlama geldi. Estağfurullah, asla sınırlama değil.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Zeynep Hanım “Konuşulacak çok konu kalmadı.” dedi ama maşallah çok iyi fikirler üretildi.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zaten konuşulmayan neredeyse hiçbir konu kalmadı. Burada hemfikiriz. Yani ben Ahmet Büyükgümüş’ün söylediği meseleyi çok önemsiyorum. Değerli arkadaşlar, ben söylemekten hicap duyarım. Sosyal medya, tamam, bir özgürlük alanı -söyledik zaten- yeni dünyanın agoraları fakat son tahlilde burası sadece bir özgürlük meydanı değil, aynı zamanda bir ticari faaliyetin olduğu ve ondan sonra çok büyük bir ekonominin döndüğü alanlar. İşte Sayın Tuncay Özkan söyledi. Tamam efendim, doğru, o yansımadı ama Zeynep Hanım’ın sadece bir kelimeyle bu “ifşalaşma” meselesi ve sizin söylediğiniz “mahremiyet duygusunu kaybetme” meselesi, bunları bizim sakın bir biçimde konuşmamız, mütalaa etmemiz lazım. Bu etkileşim alma uğruna artık nereye varacak, ne edecek? Son sözüm şu: Biliyorsunuz, bedava peynir kapanda oluyor. Yani burası sadece özgürlük alanı değil, bunu çok güzel söyledi. Okan Bey’e referans vereceğim yani burasının küresel dünyanın yeni hegemonya alanı olduğuna -böyledir demiyorum- böyle bir tartışmanın olduğuna da dikkat çekmek isterim.

Şimdi, Hasan Vekilime sözü bırakıyorum.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle birçok konuya değinildi ama bana göre en önemli vurgulardan birini Ahmet Vekilimiz yaptı ve bu Komisyonun özellikle sizin başkanlığınızda geçen dönemden de -ki biz o dönemde yokuz ama grup sözcümüz ve vekillerimiz buna şahit- göstermiş olduğu ortak aklı ve ortak düşünceyi oluşturma ve olgunlaştırma konusundaki katkılarını önemsiyor ve bunun Millî Eğitim Bakanlığı Komisyonunda da Tarım, Köyişleri Komisyonunda da olmasını arzu ettiğimizi bir kere ifade etmek istiyorum. Ben onlara da katıldım çünkü. Burada konuştuklarımızı duymak ve duyarak birlikte ortak aklı inşa etmek önemli. Sadece duymak yetmiyor, bu fikri olgunlaştırmak gerekiyor. Gerçekten karşılıklı olarak farklı düşündüğümüz ama sonrasında birbirimizi ikna edebildiğimiz konular var burada. Neden böyle? Gerçekten de sadece ülkeleri değil, dünyayı dizayn edebilecek bir büyük veri oluşuyor şu anda.

Bu sosyal platformlara baktığımızda, Türkiye olarak -Zeynep Hanım ifade etti- biz 1'inciyiz. Hiç öyle 7'nci, 5'inci, 10'uncu değiliz. Nüfusumuza göre baktığımızda hepsinde 1'inciyiz diyebiliriz. Dolayısıyla buraya karşı ciddi bir kullanma arzumuz var ama bununla ilgiliyse -Nazım Vekilimiz ifade etti- mesela kamusal alanda bile kısıtlamalarımız yok veya birçok alanda yok. Herkes kendine göre, az önce verdiğiniz özel sektör örneği gibi, kendine göre iş verimliliği veya kendi işini daha iyi yapmayla ilgili getirdiği konulara kısıtlamalarla çözüm üretme derdinde. Dolayısıyla, buradan şöyle bir sonuç çıkıyor: Komisyonumuzun çok işi var, çok çalışmamız lazım, özellikle yasaklamalara karşıyız.

Şu sorunun cevabını... Bugünkü toplantı amacımız da bu; Instagram'ı niye yasakladık ve Instagram'ı niye açtık? Dolayısıyla, bu sorunun cevabını buradan çıkararak Komisyon toplantısının kapatılmasını umut ediyorum. Tabii ki burası, özellikle dijital mecralar nezdinde bakıldığında yasamanın en üst kurumu, komisyonu geliştireceğimiz yasaları oluşturacağımız nokta. Acaba burada bir bilgi paylaşımı oldu mu? Yani bir anda karar vererek Instagram gibi 57 milyon kullanıcısı olan bir platformu kapattık, bir hafta sonra da açtık. Bunları somutlaştırmamız lazım. Bu konuda da -Selva Vekilimiz dedi- bunları net olarak bilmemiz gerekir, özellikle Komisyon üyesi olarak Komisyon Başkanımızın bu konuda bir bilgisi var mı merak ediyorum açıkçası. Kendisiyle bu konuda bir şey paylaşıldı mı? Paylaşıldıysa, bizimle paylaşılmayacak kadar önemli ve gizli bir bilgi mi? Onu da merak ettiğimi ifade etmek isterim ama şu çok önemli: Şimdi, sosyal medyaların bu üstten bakışları ve kendi kurallarını koyma ve kendi dünyalarında, aslında dünyayı yeniden dizayn etme gayretlerinin temelinde de, işte, Türkiye'de 57 milyon kullanıcısı var, dünyada milyarlarca kullanıcısı var, birçok ülkede daha fazla insana doğrudan erişebiliyorlar ve kimin ne görmek istediğine ve ne göreceğine karar veriyorlar; yani dolayısıyla, kimin önüne ne getirecekleri, kimin önünde ne olacağı konularında bugün ekonomik nedenlerle sıraya soktukları o sıralamalar... İşte, Google'da da öyle, hani, sorgulama yapıyoruz, 3'üncü, 4'üncü sayfaya bakıyor muyuz? Yani ilk 2 sayfa, ilk 3 sayfa, aslında tamamen bizim nereye bakmamız gerektiği ve nasıl bilgi edinmemiz konusunda bizi yönlendiriyor. Dolayısıyla, bunun, bu büyük veriyle birlikte, tabii, arkasından "big data" sonra yapay zekâ ve onunla beraber, aslında, tüm dünyaya ne anlatmak ve ne göstermek istiyorsa gösterebilecek, ciddi anlamda küresel bir güç olma noktasında bunun farkında olan bir Avrupa Birliği ve buna dâhil olmak zorunda olan bir Türkiye'yiz. Bu konuda öyle tek başımıza alacağımız ve geliştireceğimiz kurallar değil, bunun karşısında her anlamda Avrupa Birliğiyle entegre... Yani sonuçta orada da bir ortak akıl var ve bu küresel sosyal medya platformları yarın öbür gün farklı firmalara da evrilecek; belki zamanında gazetelerin ve basının yönlendirdiği siyaset bugün, dijital medya tarafından, bu güçler tarafından zaten yönlendirilmiyor dersek doğru olmaz ama belki yarın siyaset yapışımızı bile, siyasi bakış açımızı bile değiştirebilecek çok büyük bir gücü oluşacaktır.

Yapay zekânın en büyük kaynağı veri yani oluşacak veri. Şu anda o verilerin hangilerinin yapay zekânın kullanımına açılacağı ve yönlendirileceği konusunda da onlar gerçekten bilgi çağıının içinde çok önemli aktörler. Bizim bu konuda sadece dijital platformları değil, kendi bilgi sistemlerimizi, veri tabanlarımızı, veri tabanı uygulamalarımızı, kendi yazılım geliştirme araçlarımızı, kendi bilgi güvenliğimizle ilgili geliştirmeleri, kendi cihazlarımızı... Yani şu an, işte, Türkiye’de kullanılan cihazların yarısı Huawei’ye ait, sonuçta bu cihazlar akıllı cihazlar, uzaktan erişilebilir ve dünyada, biliyorsunuz, biz ne kadar da yasaklasak “VPN” diye bir kavram var. Dolayısıyla, arkadan dolanabilecekleri, dünyanın birbirine bağlı olduğu bir dünyadayız en nihayetinde. Bununla ilgili hazırlıkları -Ahmet Vekilin konuşmasına katılıyorum- bir an evvel başlatmalı ama bunu, Avrupa Birliği ve bu konuda dertlenen diğer ülkelerle beraber işletmemiz gerekiyor.

Kısıtlamalardan bahsediyorum, yasak yani, komple kapatmak veya en kötüsü bandı daraltmak, dolayısıyla bilgiye erişmeyi kısıtlamak, bununla birlikte, 1 kişinin veya 10 kişinin bir paylaşımından dolayı 57 milyon insanın veya onun içinde çok fazla o bilgiye erişime ihtiyacı olan... İşte, depremde yaşadığımız gibi, o ağa ihtiyacı olan insanın hayatı sorunlar yaşayacağı kısıtlamalara neden oluyor internet bandının daraltılması. Dolayısıyla, bu bir çözüm değil; nitekim bugün de Instragram açık, bakıldığında açtık Instragram’ı tekrar. Niye? Çünkü ciddi anlamda bir bağımlılığımız var, bağımlılığımız da var ama bunlarla ilgili, gerçekten kurallar konusunda -Başkanımız dışarıdaydı- çok çalışkan bir Komisyonuz ama çok da çalışmamız lazım Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, doğru.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Bu Komisyonun yeni olması... Ben bu Komisyonun genişletilmesi gerektiğini düşündüğümü zaten daha önce de söylemiştim. Alt komisyonlar oluşturmamız gerekliliğini de kesinlikle düşünüyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Kesinlikle.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Çünkü biz Dijital Mecralar Komisyonuyuz ama genelde sosyal medya platformlarını konuşuyoruz ve onlar üzerindeki kuralları ve yapılması gerekenleri konuşuyoruz. Dediğim gibi, özellikle dijital bağımlılık ve dijital okuryazarlık konusunda milli eğitimden başlayarak ailelerimizi eğitmemiz gerekiyor. Yani ailelerimizin çocuklara yapamadıklarını “Biz yapalım.” dersek o zaman onları da belli bir kalıp ve belli kısıtlar içine sokarız. Eğitim muhakkak evden başlar, aileden başlar; biz anne-babayı kesinlikle bu sorumluluğun dışında tutamayız. Birçok değerlendirme var biliyorsunuz; filmlerde, oyunlarda yaş sınıflandırmaları var, yaş grupları var -Tuncay Vekilimiz, sözcümüz söyledi- süre kısıtı var, engelleyebiliyorsunuz; bu kavgaları çocuklarımızla yapmak zorundayız, bu mücadeleyi aile içinde... Yani mücadele edenı çoğaltmak zorundayız, sonuçta hepimizin, öncelikle annenin, babanın sorumluluğu bitmez kanaatindeyim.

Çok uzatmayayım, bekleyen çok kişi var. Çok konuya değinildi ama dediğim gibi, gerçekten daha da büyüyecek ve daha da güçlenecek platformlar bunlar, yapay zekâ ve verinin büyümesiyle birlikte daha zorlanacağımız bir konu. Dolayısıyla, bir an evvel dünyayla birlikte bu kısıtlama ve kurallar, içerik konularında... Özellikle trol hesaplar yani bunu tekrar tekrar söyledi herkes. Herkes ne yazdığının da sorumluluğunu bilmeli ama bunlar ifade özgürlüğünün önüne de geçmemeli; tahammül sınırlarımızı daha da genişletmemiz gerekiyor yani sonuçta tabii ki eleştiri, ifade özgürlüğü önemli, buraların çok daha fazla kullanılıyor olmasının bir sebebi de belki de bu. Hani biz neden dünyada 1’inciyiz bu platformları kullanmada, bunu da bir ölçmek gerekiyor. Demek ki belli kısıtların farklı noktalarda yansımaları oluyor kanaatini ifade ediyorum.

Başkanımıza da gösterdiği bu demokratik ve katılımcı yönetimi önemseydiğimi, Meclisimizin de böyle olmasını arzu ettiğimi buradan bir kez daha ifade edeyim.

Ben 31 Mayıs itibarıyla kaç tane araştırma önergesi verildiğini sordum, 1.249 tane araştırma önergesi verilmiş, bunun 4 tanesi Cumhuriyet tarafından, 1.245 tanesi muhalefet tarafından; 4 tanesi kabul edilmiş, 1.245 tanesi kabul edilmemiş Başkanım.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, İzmir'de başlayan orman yangını nedeniyle İzmir'e "Geçmiş olsun." dediğine ilişkin açıklaması

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, güzel İzmir’imizde bir felaket yaşanıyor. Bütün İzmir’imize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum buradan.

Yamanlar’da başlayan, ormanlık alanlarda başlayan yangın kente inmiş durumda. Karşıyaka’mızın ve Bayraklı’mızın bazı mahalleleri yanıyor. İzmir’imize geçmiş olsun ve bir an önce yangının sonlandırılmasını arzu ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – İnşallah.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Dijital gündemde yaşanan son gelişmeler hakkında görüşme (Devam)

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Başkanım, siz yokken bir soru sordum size.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Sonuçta bugün Komisyonumuzun ana toplanma amacı Instagram’ın neden kapatıldığı konusunda somut bir bilgi almak ve toplantı gerçekleşmeden önce de tekrar kullanıma açıldı. Tabii ki yürütmenin kurallarını belirleyen... Sizin de konuşmanızın başında ifade ettiğiniz gibi, aslında dijital dünyayla ilgili, dijital mecralarla ilgili yasamanın en önemli kurumu bizim Komisyonumuz. Bizim bilgimiz yok, toplantı bitmeden bununla ilgili bir bilgi var mı, bununla ilgili somut bir bilgi alabilecek miyiz; bizim yoksa bile acaba sizi bu konuda bilgilendirdiler mi? Siz bir bilgi sahibiyse bizimle bugüne kadar paylaşmadınız, çok gizli bir bilgi mi, değil mi; onu öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim Hasan Bey, çok sağ olun.

Değerli Vekilim, şimdi, onlara topyekûn... Zaman çok daraldı, bazı arkadaşlarımızın programları var, misafirleri var; cuma namazı saati geliyor, cuma namazına gitmek isteyen arkadaşlar var, seferî olanlar var.

Şimdi ben Şeref Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri; hepinize teşekkür ederim.

Ben Komisyon üyesi değilim ama konu bence bizim Komisyonumuzu da etkilediği için söz alma gereği duydum. Ben Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyesiyim, dolayısıyla işin farklı bir boyutundan dolayı sizinle görüşmek istiyorum.

Komisyonumuz yeni kurulmuş, çok da güzel çalışmaları var ama ben biraz eleştirel yaklaşarak bir hayal kırıklığı ifade etmek istiyorum çünkü bu toplantı sanıyorum bir bilgilendirme toplantısı olarak dizayn edildi.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Aynen.

Açıklık getireyim Şeref Vekilim. Bu toplantının gündemi belli, dijital gelişmelerle ilgili toplantı yapmak. Hasan Bey’in sorusuna da -ki siz onun üstünden mütalaa yapacaksınız- gerekirse, Komisyonumuz isterse Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanını, Ulaştırma Bakanını, Instagram yetkililerini çağırırız. Yani biz bu “müzakereci demokrasi” meselesini sözde değil özde gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Hasan Bey’in sorduğu soruya cevap vereyim: Bakanın açıkladığı katalog suçlar dışında benim de bir bilgim yok. O süreçte hem Sayın Abdulkadir Uraloğlu Bakanımızla görüştüm hem Fatih Sayan Bakan Yardımcımızla görüştüm hem BTK yetkilileriyle görüştüm hem de Meta yetkilileriyle görüştüm. Ondan sonra, onlar da görüşmelerin, birtakım müzakerenin doğasına uygun olarak “Biz açıklama yapamayız, görüşmelerimiz devam ediyor.” dediler. Çok saygı duyuyorum ama Komisyonumuz isterse yeni dönemde bu erişim engeliyle ilgili hem Bakanı hem Meta yetkililerini çağırırız.

Sözünüzü kestim, tekrar kusura bakmayın Şeref Bey.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Estağfurullah.

Ben de o anlamda buraya geldiğimde aslında bu koltukların dolu olup Bakanlık yetkililerinin ya da genel müdürlerin burada olmasını bekliyordum çünkü bu yasağı getirenin, Instagram’ı bir hafta boyunca kapatanın bu Komisyon olmadığını biliyorum. Dolayısıyla sorularımıza cevap noktasında da kendilerini burada görmek isterdik, bugün görmek isterdik çünkü mesele tazeyken bazı şeyleri konuşmanın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Ekim ayında, kasım ayında farklı bir gelişme olmazsa tabii bu konu da Türkiye’nin hızlı gündeminde unutulup gidecektir.

Fakat, şunu da söylemem gerekiyor: Ben, dediğim gibi, Sanayi ve Ticaret Komisyonundayım, biz de aktif çalışan bir Komisyonunuz ve e-ticaret düzenlemeleriyle ilgili son zamanlarda daha yoğun bir çaba içindeyiz. Şimdi, Instagram da tabii, e-ticaretin -doğrudan satış- yapıldığı platformlardan bir tanesi ama aslında yüzde 90 e-ticareti besleyen reklamların yapıldığı alan yani Instagram’ı kapatmak ticaret açısından, e-ticaret açısından televizyonda reklamları yasaklamak gibi bir şey oldu. Hani, hayal edebiliyor musunuz, düşünebiliyor musunuz televizyonlarda reklamların yasaklandığını? Hayal bile edemeyiz değil mi? Hayal edemediğimiz şeyleri yaşadığımız ülkedeyiz maalesef.

Tabii, örnek verirken güzel örnekleri Avrupa’dan veriyoruz. Benim her zaman dile getirdiğim bir şey: Söylem ile eylem arasındaki farklar... Söylemlerimiz Avrupa’dan örnekleniyor fakat eylemlerimiz Kuzey Kore’nin, Rusya’nın, İran’ın, belki Afrika ülkelerinin uygulamalarıyla oluyor. Şunun için söyledim bunu: Toplantının açılışında Macron’un bir açıklamasını dile getirdiniz. Orada, Macron açıklamasında gerekçelerini sıralarken şöyle özetlemiş: “İşler çığırından çıktığında bu platformların kapanması, yasaklanması düşünülebilir.” demiş, “İşler çığırından çıktığında...” Ben, şimdi, tabii, yine sizin nezdinizde aslında işte bu evrene mesaj göndermek istiyorum, konuşmalarımız ne yazık ki öyle anlaşıyor yetkililer burada olmadığı için; işler çığırından çıktı mı, nasıl çıktı? Ne oldu da biz Instagram’ı bir hafta, sekiz gün kapattık?

Şimdi, Instagram’ın kapanmasını ben şöyle yorumluyorum: Biliyorsunuz biz uzun zamandır gri listedeydik ekonomik anlamda ya da politik anlamda. Gri listeden çıktık diye bayram ettik, gri listeden çıktığımızın haftasında ülke puanımız 2 puan yükseldi, olumlu algılandı ama sosyal medya ve özgürlüklerin kullanılması anlamında da kara listeye düştüğümüzü de itiraf edelim. Bu platformları yasaklayan, kullandırmayan ülkelerle şu anda aynı sınıftayız. Ben böyle görüyorum, Komisyonumuzun takdirlerine.

Şimdi, günlük 1,9 milyarlık bir işlem hacminin bitmesinden bahsediyoruz. Bu rakamı şöyle ifade edelim yani karşılaştırma yaparken... Tabii, bu rakam doğru mu yanlış mı, aslında onu da hani sorabilirdik ama dediğim gibi, havada kalıyor, evrene mesajlarımızı göndermeye devam edelim. Türkiye gündemini oldukça uzun süre meşgul eden yurt dışı çıkış harçları, biliyorsunuz, 150 liraydı “3 bin lira mı olsun, 1.500 lira mı olsun...” Neyse, 500 lira olarak yapıldı. Yıllık 4 milyar TL’lik bir gelir için biz ülke gündemini bu kadar meşgul ettik, Instagram’ı kapattık, işlem hacminde bize yaklaşık 2 milyar TL... Yani bunun büyüklüğünü görmeniz açısından söylüyorum. Tabii, firma yetkilileri buraya gelmiş, anladığım kadarıyla Komisyonumuz da cevapları alamamış ama mesela, bunun vergiyle alakalı düzenlemelerini de Hazine ve Maliye Bakanı ya da BDDK Başkanımız bize verebilir çünkü... E-ticaretin ya da bu elektronik sosyal medya üzerinden yapılan ticaretin takibi de çok kolay, bir şey alan bırakmıyor size, her işlem kredi kartıyla ve bankalar aracılığıyla yapıldığı için yani bu şirketlerin ne kadar kazanç elde ettiği, ne kadar vergi verdiği ya da vergi vermediği, aslında BDDK yetkilileri bankalar nezdinde bunu bize çok rahat söyleyebilir.

Mesela, bizim Komisyonumuzda -yaklaşık on dört saat sürdü Komisyonumuz- bu e-ticaret yasasını düzenlemeyle alakalı, orada 11’inci ve 12’nci maddede Türkiye’nin en büyük e-ticaret platformunun lisans ücretinin düşürülmesiyle alakalı maddeler vardı, Komisyondan geçti ama Meclise gelmedi. Meclise geldiğinde sizin de tabii, daha çok haberiniz olacak. Mesela, oradaki bizim karşı çıktığımız şey 20 milyar TL’ydi, bu firmadan almayacağımız yaklaşık lisans bedeli 20 milyar TL. Şimdi, o firma yetkililerini ben düşünüyorum, buraya çağırsak, bu Instagram yasağından çok daha fazla etkilenmişlerdir çünkü dediğim gibi yani bu firmanın yaptığı işlemlerin, e-ticaretin belki yüzde 95’i reklamlar, işte, o fenomenler, iş birlikleri, hangi platform olursa olsun o kanaldan yapılıyor ve ben eminim, ticaretleri bir haftada çok daha büyük miktarda etkilenmişlerdir. Yani onlar da herhâlde “Nereden çıktı bu?” diye şaşırmıştır. Bir anlamda kendileri için bir yasa geçirilmeye çalışılıyor, bir yandan da başka yerden şey yapılıyor.

Ben Instagram yasağını aslında şöyle yorumluyorum: Bin dükkânlı bir iş hanı var, iş hanında faaliyet gösteren şirketler var; bir tanesi bir yanlış yapıyor, bir vergi kaçırıyor ama biz bütün iş hanını kapattık, onun gibi düşünün. Hani, aklıma şey geldi; geçmişte bir Millî Eğitim Bakanı “Okulları kapatsak ben bu Bakanlık çok iyi yönetirim.” demiş ya...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, oralara girmeyelim.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Hayır ama onun gibi yani Instagram’ı, Facebook’u kapatınca bu dijital mecraları yönetmek çok kolay oluyor değil mi?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Türk millî eğitiminin en büyük isimlerinden biri rahmetli Hasan Ali Yücel Bey’e atfedilir o söz.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Yani aklıma o geldi.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Hasan Ali Yücel değil o.

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Şimdi, o tabii ki hani, biraz önce sözlerime başlarken “Hayal edemediğimiz şeyleri yaşıyoruz.” dediğim oydu, öyle bir hayal kurmuş gibi olmuş ama biz yaşıyoruz. Yani Türkiye’de 57 milyon kullanıcısı olan -belki de 60- bir platformu kapatabiliyoruz.

Sözlerimi çok uzatmayacağım. Bir kararı alırken bizim tüm yönleriyle bunu irdelememiz ve konuşmamız gerektiğini düşünüyorum. Sizin aracılığınızla Bakanlık yetkililerinin de aynı şekilde olması gerektiğini düşünüyorum bu yapıda çünkü biz bazı şeyleri yasaklarken nelerden kayıp yaşıyoruz, nelerden fedakârlık ediyoruz; bunun toplu hâlde düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ben, bu konularla ilgili, Ticaret Bakanlığı yetkililerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri, iletişim başkanlıkları, konuyla ilgili bakanlıklarla tekrar bir toplantı yapıp Türkiye'nin bu noktada, bu bir haftalık fedakârlığı ne boyuttadır, aslında bunun bilgisinin alınmasını bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok teşekkür ediyoruz Vekilim.

Değerli milletvekillerim, yaklaşık iki buçuk saattir konuşuyoruz. Şimdi, ben vekillerimizin Komisyonumuza gelmesinden dolayı da mutluyum ama cuma saati, cumaya gitmek isteyen vekillerimiz var. Şöyle yapabilirim, iki seçenek var: Ya çok hızlı, birer cümleyle geçeceğiz ya da ben Komisyon toplantısına ara vereceğim bir on-on beş dakika, sonra Komisyon toplantımıza devam edeceğim; takdir yüce heyetinizin.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Bence takdir konuşma sırası bekleyen vekillerimizin.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Genel Kurul da var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Genel Kurul da var.

Yani şunu rica ediyorum: Tabii, gündeme bağlı olarak kalma... Tabii, her şey dijitalle ilgili ama bunu da yüce heyetinizin takdirine sunuyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sayın Başkan, söz isteyen kaç kişi var şu an?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Şu anda Burak Bey söz istedi, Utku Bey söz istedi, Ali Bey en başında söz istedi; ondan sonra, yine Ali Bozan Vekilim söz istedi, çok...

ELİF ESEN (İstanbul) – Ben de söz istemiştım efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Tabii, efendim, siz taze geldiniz, hoş geldiniz, biz iki buçuk saat...

Şöyle, çok kısa kısa rica edelim. Arkadaşlar, bakın, bu Komisyonumuzda aslında her şeyi konuştuk. Şimdi, Instagram yasağıyla ilgili tekrar referans vermek istemiyorum. Ya, 60 milyonluk yeni bir dijital ulus inşa etmek istiyor ve burada da özgürlük alanı yaftası içerisinde her şeyin serbest olduğu “Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler.”in olduğu bir ekosistem kurmak istiyor. Tamam, bu kadar basit basit değil amma ve lakin son tahlilde biz “Bu, özgürlük-güvenlik dengesinde özgürlüğü sonuna kadar savunuyoruz fakat siz topluluk kurallarını geliştirmezseniz, siz bu ifşa meselesinde, çocukların korunması, gençlerin korunması meselesinde hiçbir adım atmazsanız bunu da kabul etmeyiz.” diyoruz, Türkiye’de hukuka uymalarını bekliyoruz.

Utku Bey çok tecrübeli tabii, ona bir söz vereyim; hemen kısa kısa rica ediyorum, sonra toplantıyı bitireceğiz.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Komisyonun toplanmış olmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Evet, Instagram’ın yaptığı, işte, Haniye’yle ilgili taziyelerin, duygu düşüncelerin yasaklanması, sansür edilmesi doğru bir yaklaşım değil ancak buna kızıp topyekûn bir platformu kapatmanın da hiç doğru olmadığı zaten daha önce ifade edildi ama bir kere daha kayda geçirmek isterim. Instagram’a yönelik bu sansürü, kapatmayı eleştirdi diye ve ağır eleştirdi diye bir vatandaşın özgürlüğünden mahrum ediliyor olması ise aslına bakarsanız bir kere daha bu konunun -defalarca gelen bir konunun yani ifadesi nedeniyle, düşüncesi nedeniyle insanların özgürlüklerinden mahrum edilmesi konusunun- Türkiye’nin bir ayıbı olarak kaldığını ifade etmek isterim ve İzmir’deki “Dilruba” isimli yurttaşımızın bir an önce bu hatadan vazgeçilerek özgürlüğüne kavuşması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Benim söz alma sebeplerinden biri de şunu dikkatinize getirmek istiyorum: Belki Instagram'ın hemen yasaklanması konusunda ortada bir keyfiyet var yani "katalog suçlar" dediğiniz maddelerin hiçbirinde işte, "Türkiye Cumhuriyeti'nde bazı kişilerin ifade özgürlüğü elinden alındı diye biz platformu kapatabiliriz." diye bir madde yok, kanunda böyle bir yetki yok, o yüzden ortada büyük bir keyfiyet var. Değerli milletvekillerim sordu "Bunun gerekçesi nedir, açıklaması var mıdır?" diye. Sekiz gün boyunca kapalı kaldı, hiçbir açıklama yapılmadı, sonrasında yapılan açıklamalar ise yine aslına bakarsanız zevahiri kurtarmaktan başka bir şey değil. İnşallah, Sayın Başkanın dediği gibi, burada da kısa süre içinde, eğer olabilirse -tabii, yaz döneminde olduğumuz için bu ne kadar mümkün olur bilmiyorum- bu kararı alan BTK'nin ve ilgili Bakanlığın ve tabii ki ifade özgürlüğüne yönelik tutumu nedeniyle eleştirdiğimiz Meta'nın yetkilileri gelip dinlenebilirse faydası olur.

Ben dikkatinizi şuna çekmek istiyorum: Doğrudan bununla ilgili değil ama Türkiye'nin erişim engellerinin getirdiği karartma diye bir sorunu var yani biz bu odadaki fili görmemeye devam edersek maalesef Türkiye özgürlükler bağlamında, demokrasi bağlamında dünyada daha da geri gitmeye devam edecek. Hani diyoruz ya...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir soru sorabilir miyim efendim size?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitireyim izninizle. Hemen birkaç cümle içinde bitireyim ben.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Müsaade edin, bir de ben soru sorayım, hep siz konuştunuz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitireyim ben.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Şimdi, bu TikTok'ta Mustafa Kemal Atatürk'ün yapay zekâyla çıkıp bir hanımı dansa kaldırması normal mi ya?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii ki normal diyemeyiz ama bunun üzerine çıkıp Dijital Mecralar Komisyonu Başkanının "Halkımdan bana talep geliyor 'TikTok kapatılsın diyorlar.' demesi de çok anormaldir.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, ben de tekrar kayıtlara girsin diyorum. Yani TikTok'un kapatılması meselesi Türkiye'de bir ulusal güvenlik meselesidir dedim, demeye devam ediyorum. Sizinle uzlaşmadığımız nokta şu...

Değerli Vekilim, sözünüzü kesmek istemezdim ama buyurun, siz tamamlayın da sonra fikrimi söyleyeyim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şundan bahsediyorum: Anayasa Mahkemesi, 2015'te, 2017'de, 2022'de, 2024'te erişim engellemelerine ilişkin yani bu 5651 sayılı Kanun'un özellikle 9'uncu maddesinin keyfi kullanımına ilişkin ihlal kararları verdi. Sonuncusunda Meclisimize, biliyorsunuz, dokuz aylık bir süre verdi. 10 Ekim itibarıyla bu 9'uncu madde artık yürürlükten kalkacak. O yüzden, bu konuda mutlak surette erişim engellerinin çok çok sınırlı olması gerekiyor. Tabii ki kişisel hakların korunması önemlidir ama "Kişisel hakkımı koruyorum." diye yaptığınız yolsuzluğu, yaptığınız usulsüzlüğü, görevi kötüye kullanmayı, tacizi, işte, ne bileyim, her türlü çeteyle iş birliğini örten bir anlayış var ise buna da bizim "Dur!" dememiz gerekiyor, bunun bu kanunun içinde kullanılmasını engellememiz gerekiyor. Bu mesele, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla 4 kez üst üste tespit edilmiş bir meseledir. Önümüzdeki süreçte muhtemelen bu konu da Türkiye Büyük Millet Meclisinden, özellikle muhtemelen bu Komisyondan geçeceği için söylüyorum; burada yapılacak düzenlemenin kısıtlı olması... Yani "Hiç düzenleme yapılmamasın." diyenler de var, "Tamam, erişim engeli diye bir şey hiç olmasın." diyenler de var ama kişisel haklar, işte, mahremiyet gibi haklı gerekçelerle kısıtlanacaksa bunun gerçekten hukuki güvenceler altına alınması lazım. Şu anda ortada büyük bir keyfiyet var ve Türkiye'nin ortak hafızası -burada hep konuşuluyor, biz hani gazetecilerin Sevgili Tuncay ağabeyin,

Sevgili Okan'ın, Şebnem Hanım'ın, Hüseyin Hocamın da bileceği- Türkiye'nin tarihine geçmiş bir sürü önemli yolsuzluk operasyonu, şu anda bastığımızda internette çıkmıyor, gelmiyor önünüze çünkü erişim engeli kararı aldırılmış birisi, o davada ismi geçen birileri. O yüzden bu konuyu da dikkatinize getirmek istedim.

Şu anda burada değil ama Değerli Başkan Vekili Milletvekilimiz “Yani gayet rahat talep edebiliriz bağımsız bir ülke olarak.” dedi. Evet, verdiği örnekler ve muhtemelen önündeki listedeki örneklerin hepsindeki şey şuydu, bir kere daha altını çizmek istiyorum: “İşte, şunlar yasaklandı...” Bunların hepsi, yasaklanan yerler yani kamu görevlilerinin yani askerinin TikTok kullanmasını, işte, ne bileyim, istihbarat görevlisinin, milletvekilinin bunları kullanmasını engelleyebilir. İsterse Türkiye Cumhuriyeti de bunu yapabilir ama hiçbirinde -yani o listede ben sanmıyorum, eğer gösterirse tabii ki öğrenmiş oluruz- topyekûn Instagram'ı yasaklayan bir ülke yok. En azından saydı, hani “Belçika” dedi, “Kanada” dedi, “Norveç” dedi, “Avrupa Birliği” dedi, “Birleşik Krallık” dedi, “Hollanda” dedi; hiçbirinde topyekûn yasaklama yok. O yüzden bu şekilde bunlara bakarak gayet rahat “Biz de talep ederiz.”in doğru olmadığını düşünüyorum.

Ahmet Bey'in uluslararası bir inisiyatif şeyini önemli buluyorum, orada da yine Tuncay Bey'in vurgusuna katılıyorum. Bu uluslararası inisiyatifin Avrupa Birliği normlarından kopuk olmaması lazım. Yani doğrudur, bu arayış Amerika'da var, Avrupa Birliğinde var, dünyanın her yerinde var ama bu arayışın hiçbir yerinde “Topyekûn kapatalım, kimse Instagram'a girmesin.” yok. Bu arayışta özellikle -belki faydası olur diye söylüyorum- maddi yaptırımlarla zorlamak var bu şirketleri yani aslında bizim de değerli milletvekilimiz söylemişti, daha önce bu platform sağlayıcılara burada hani temsilci bulundurma vesaire zorunluluğu getirdiğimiz, sanırım, 2020 yılı düzenlemesiydi; orada, hatırlarsanız, onları nasıl ikna ettik? Çok büyük maddi yükümlülüklerle özellikle ikna etmiştik. O yüzden yine burada da maddi yükümlülükler getirilebilirdi.

Yine, bu son müzakerede de topyekûn kapatmak yerine maddi yükümlülükleri gündeme sokabilirdin, nasıl olsa keyfi bir müzakere vardı, bu keyfi müzakereyi yani direkt kapatmaya gitmek yerine, oradaki kanunun içinde olan maddi yükümlülüklerle zorlanabilirdi diye düşünüyorum.

Anlayışınız için çok teşekkür ediyorum. Ama bu konunun da gerek Türkiye'de gerek dünyada yerli yerine oturması için BTK'nin, Meta'nın “Burada ne yaşandı?”yı kamuoyuna daha ayrıntılı açıklama zaruretleri olduğunu düşünüyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederiz Utku Bey.

Şimdi zaman hayli ilerledi, Ali Gökçek Bey toplantının başından beri burada, bir türlü söz gelmedi kendisine; ben bir söz vereyim, sonra da Elif Hanım'a söz vereceğim.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, kısa konuşamayacağım ama hızlı konuşmaya çalışacağım, çok uzatmaya da niyetim yok Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Arkadaşlar, şöyle, toplantımızı bitirmemiz lazım.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Bunları da konuşmamız lazım Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Sizin fikirlerinizi çok önemsiyoruz, sözünüzü engellemek istemiyoruz.

Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Genel Kurulda sataşmadan sizden bir dakika alacağım var, tutanaklara geçmişti hatırlarsanız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, toplantının gündemi olan “dijital gündemde yaşanan son gelişmeler” ifadesine bakınca, tabii, gönül istiyor ki burada gerçekten dijital dünyada teknolojik gelişmeleri oturalım, değerlendirelim, biz neresindeyiz; hızlı ve ucuz interneti konuşalım, 5G’yi konuşalım; burada fiber altyapıda hangi noktadayız veya yapay zekâda neler oluyor ve biz bunun neresindeyiz gibi sorulara cevap arayalım ancak bugün geldiğimiz noktada biz “Bitireceğiz.” dediğimiz yasakları, Komisyon gündemiyle de hâliyle dijital yasakları konuşuyoruz. Bir yandan da Genel Kurulda bugün işte Hatay Milletvekili Can Atalay’ın Anayasa’ya aykırı bir şekilde cezaevinde tutulmasıyla ilgili bir gündem var. Yani bugün Meclisimizin gündemi aslında yasaklar ve kural tanımamazlık diyebiliriz.

Burada, mesela, buna da tam değinmişken Dilruba Hanım meselesini herkes konuştu da kimisi “eleştiri” der kimisi “hakaret” der, ayrı bir olay ama diyelim ki sizin söyleminizle hakaret, hakaret suçu tutuklu yargılamayı gerektirir mi konusunu en azından bizim burada milletvekilleri olarak tartışıyor olmamız lazım.

Şimdi, geçmişte de YouTube, Ekşi Sözlük, Wikipedia, Twitter ve birçok sayıda da gazetenin bant daraltılması yapıldığını veya yasaklandığını biliyoruz. Bunların en can alıcısı, en çok bizi üzen 6 Şubat depremiydi. Herkes değindi, uzatmayacağım ancak 6 Şubat depreminde o kararı veren BTK yetkililerinden herhangi birisi yargılandı mı, sorgulandı mı; hâlâ ben o konuya da vâkıf değilim. Şimdi de Wattpad, Instagram, Roblox gibi yasakları burada değerlendiriyoruz. Son olarak da görüyorum ki gerçekten TikTok’u da yasaklamak istiyoruz. Şimdi, Atatürk’ün -konuyla çok alakalı değil ama söylediniz diye diyorum- bir kadınla dans ettiği video, beğenmeyebiliriz ancak “Bu suç mudur?” kısmını değerlendiriyor olmamız lazım. Benim tercih edeceğim bir görüntü olmaz ancak bunun suç olup olmadığını değerlendirip ona göre ilerliyor olmamız lazım. Çünkü Instagram, mesela, sadece bir sosyal medya, fotoğrafların paylaşıldığı bir platform değil. Bu sekiz günlük kapatmanın 500 bin küçük işletmeye yaklaşık 15 milyar liraya sebep olduğu söyleniliyor, konuşuluyor. 15 milyar kısmı hesaplanmadığı için, burada da herhangi bir BTK yetkilisi olmadığı için tam olarak veriye ulaşamıyoruz ancak şunu söyleyebiliriz: Ben ticaret odası meclis üyesiydim, yiyecek içecek grubunda meclis üyesiydim; bizim oradan birçok arkadaşımızdan telefon aldım “Instagram yasağından ötürü rezervasyon alamıyoruz, rezervasyonlarımız düştü.” dediler. Özellikle tatil bölgelerindeki işletmeler “Biz burada tam iş yapacağımız zamanda nasıl bu yasaklanır, rezervasyon alamıyoruz.” dediler.

Bu yasakları savunmak için “toplumu koruma” savını ortaya atıyoruz, tamam ancak mesela, 85 milyon kişinin MERNİS bilgileri durmadan, defalarca, bir iki ay aralıkla internette satılıyor ve böyle -tırnak içerisinde söylüyorum- çok cüzi fiyatlara satılıyor, buna herhangi bir insan erişebiliyor ama biz bununla ilgili bir yasak uygulayamıyoruz, bunu engelleyemiyoruz. Yani çok alakasız ama notumu aldığım için söyleyeyim: Instagram’ın kullanım oranında diğer ülkelerden daha fazlayız. Şu gerçeği kavrayalım: Sosyal medyada gezmek bu ülkede yapılabilecek en ucuz şey. İnsanlar çıkıp dışarıda beraber... Gençler mesela -hep diyoruz ya gençler- gençler dışarıda gidip vakit geçiremiyor ki sinemaya gidemiyor. 1 sinema biletine, belki yarısına adam bir ay boyunca internette gezabiliyor yani şu an yapılabilecek en ucuz şey olduğu için bu gençler bu kadar fazla bunu kullanmak zorunda. Kendisi kalkıp -atıyorum- Muğla’nın bilmem ne ilçesine tatile gidemediği için, tatile giden adamları izlediği için bu kadar kullanım artıyor aslında, özenme de bundan ötürü. Gerçekten, bunu değerlendirirken ekonomik gerekçeleri de değerlendiriyor olmamız lazım.

BTK'nin, internet sitelerini resen, kamuoyuna hiçbir açıklama yapmaya tenezzül etmeksizin engellemesini bir konuşalım Başkanım. Şimdi, öyle bol keseden bir yetki vermişiz ki aslında vermemişiz, verildiğini zannediyor BTK. 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi bunu düzenliyor, (1)'inci fıkrasında da şunları söylüyor: "İntihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini..." Böyle devam ediyor, maddeler uzun, hepsini okumak istemiyorum ancak mesela, çocukların cinsel istismarı... Bir yurttan çocuklar cinsel istismara uğradı diye bütün yurtları kapatıyor muyuz? Ki kapatmamamız lazım, orayla ilgili işlem yapıyor olmamız lazım. Veya bir limanda uyuşturucu kaçakçılığı yapılıyor diye o limanı kapatıp oradan ticaret yapan herkesi cezalandırıyor muyuz? Hayır, zaten bunu yapmıyor olmamız lazım. Burada da olaya bu şekilde bakmamız lazım çünkü bunu ifade özgürlüğü olarak değerlendirmemiz lazım. Burada, biz, sadece fotoğraf paylaşılan, gençlerin ahlaksız işler yaptığı alanlarımı gibi bahsediyoruz; konu böyle değil. Burada insanlar para kazanıyor, iş yapıyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, toparlamanızı rica edeyim Ali Bey.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Hemen toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Vekilim, senin iyi polemikçi olduğunu biliyorum da fakat kimse öyle bir şey söylemedi. Kayıtlara geçmesi bakımından...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Yok, kimseyi şey yaparak da söylemiyorum bunu.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hiçbir Komisyon üyesi söylemedi, bu toplantının tutanaklarında da yok. Biz gençlere güveniyoruz, gençleri asla sizin söylediğiniz bağlamda bir tehdit unsuru ya da başka bir şey olarak görmüyoruz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Ben de tehdit unsuru görmedim Başkanım, ben de onu o zaman tutanaklara geçirmiş olayım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Gençlere verdiğiniz değeri de gerçekten biliyoruz, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, şunu yapalım: BTK Başkanı bundan sonra da mesela hoşuna gitmeyen bir şeyi yasaklayabilecek mi? Bu yetkisizliğe veya yetkili yetkisizliğe, yetkisiz yetkililiğe -adına ne diyorsaksizden ricam, bir sonraki toplantımızda -ben burada olmasını isterdim- bu temsilciler buraya gelsinler, Bakanımız gelsin, BTK temsilcimiz gelsin, kimi siz uygun görüyorsanız Komisyon olarak çağıralım ancak en azından bire bir cevapları alalım çünkü burada biz "Herkes sosyal medyada, internette istediğini yapsın." demiyoruz. Sadece şunu söyleyebilirim: Aslolan hukukun üstünlüğüdür -sizlerin de dediğiniz gibi- kuralları, kanunları koyarken ve uygularken bu ilkedan uzaklaşmayalım.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz Ali Bey.

Şimdi Elif Hanım'a bir söz vereceğim, sonra Ali Bozan Vekilimize söz vereceğim ve toplantıyı kapatacağım müsaadenizle arkadaşlar.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – Başkanım, öncelikle, söz hakkı vermiş olduğunuz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah, ne demek efendim.

ELİF ESEN (İstanbul) – Şimdi, ben şu açıdan bakmak istiyorum: Evet, dijitalleşmenin tüm dünyaya ve ülkemize getirmiş olduğu birtakım fırsatlar ve dezavantajlar var ancak ben kıymetli vekilimin konuşmasına da katılıyorum, tümüyle kapatmak ya da tedbir almamak anlamına gelmez

bunlar. Gelişen dünya şartlarında dijitalleşmenin vereceği zararlara karşı kendimizi de geliştirmemiz ve bu anlamda, öncelikle koruyucu, önleyici tedbirleri oluşturmamız gerekir bizim ilgili kurumlar bağlamında. Şimdi, ilgili kurumlar dediğimizde, zaten pek çok şey konuşuldu, tekrar etmek ve süreyi de uzatmak istemiyorum fakat bu dijitalleşmenin getirdiği imkânlardan faydalanmak için bu koruyucu, önleyici tedbirleri ve sistemleri doğru kurgulamalıyız, doğru kurgularken de elbette iş birliği yapmak zorundayız ama işte bu kapatmak anlamına da gelmemeli.

Çok kısa bir not iletildi bana, o notu da 11 yaşındaki küçücük bir kardeşimiz ilettili. Onun notu bizim burada konuştuğumuz pek çok şeyin özeti gibi olacak. Hızlıca okuyarak ben sözlerime son vermek istiyorum: “Ben 11 yaşındayım. 9 yaşından bu yana Roblox Studio’da öğretmenler eşliğinde eğitim alıyordum arkadaşlarımla. Burada çok şey öğrendim. Anneme göre, yeteneklerimi tüketmek yerine üretmeye yöneltemi sağladı hatta kendi blogumu açarak oyun eleştirileri yazmaya bile başladım ancak siz Roblox’u kapattınız. Evet, ‘chat’ tehlikesi olabilir, bunun için ebeveyn önlemleri var; buna rağmen tehlikeler olduğunu Roblox da kabul etmiş. Ama stüdyo neden kapatıldı? Ben ve arkadaşlarım eğitim almaya nasıl devam edeceğiz? Ben orada yeterince geliştiğimde burs alarak dört sene sonra büyük bir oyun şirketinde staja gidebilecektim. Ya, benim geleceğimi engelliyorsunuz, ben çok üzgünüm. Bu yasakları koyarken her şeyi düşünmüyorsunuz, bizi düşünmeniz gerekir. Evet, bizi korumanız çok güzel ama korurken daha kötü şeyler olmasına sebep oluyorsunuz. Ne olacak? Ben yasaklamayı kaldırıp kısıtlamalar koymanız için size sesleniyorum; ben, bana nasıl yardımcı olacağımızı bilmek istiyorum. Lütfen yardım edin, çocukların Meclisi olun.” demiş.

Teşekkür ediyorum ben de.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkür ederiz, sağ olun.

Biz hem o kardeşimizi korumak hem de o “chat” odalarında çok uygunsuz bir biçimde çocuk pedofilisine ve istenmeyen işlere zemin hazırlayan gençlerimizi de korumak için mahkemenin verdiği karara saygı duyuyoruz. Bu anlattığınız örnek de bir kez daha şunu gösteriyor: Bizim bu dijital okuryazarlığı çok doğru bir şekilde ortaya koymamız lazım. 9 yaşında diye söylediniz değil mi?

ELİF ESEN (İstanbul) – Şöyle, 11 yaşında.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – 9 yaşından itibaren... Yani bizim tabii algoritmamız eski, 9 yaşındaki bir kardeşimizin ilkokulda yani normal okuluna gitmesi, sağlıklı bir beden, ruh sağlığına... Hepimizin çocukları var, sizin de çocuğunuz var, benim de yani bana tuhaf geliyor. Yeni bir tartışmaya, yeni bir polemige... Zaten zaman çok daraldı.

ELİF ESEN (İstanbul) – Sayın Başkan, o yüzden kayıtlara girmesi için son bir cümle söylüyorum: Bu mecranın, Komisyonun dijital okuryazarlık noktasında da birtakım planlar, stratejiler belirlemesi son derece kıymetli olacaktır.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, partimizin bir görüşü olarak sizin bir sözünüze karşı şeyimiz tutanağa geçsin diye otuz saniye...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ali Bey, sizi konuşturmuyor Tuncay Bey.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çok özür dilerim, otuz saniyelik bir şey.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak toptancı yasaklamalara, bütünü kapsayan özgürlük alanı daraltmalarına karşıyız. Adana’da verilen mahkeme kararının yanlış olduğunu düşünüyoruz. Bu, çocuklarımızı koruyan değil, Türkiye’nin özgürlük alanlarını daraltan ve soruna çare değil, pansuman önlemler getiren bir bakış açısıdır. Biz bunun karşısındayız efendim, bu kararın yanlış olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Görüşlerinize katılmıyorum, söz söyleme hakkınızı sonuna kadar savunuyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi cumhuriyeti kuran bir parti, cumhuriyet de kimsesizlerin kimsesi. Biz, hepimiz biliyoruz ki yasaklamalara, sansüre hep beraber karşıyız, zaten böyle bir dünya da mümkün değil. Amma velakin, yani bizim, Allah aşkına, bu çocukları koruma noktasında, yani sağlıklı bireyler olmaları noktasında; normal, sağlıklı ruh sağlığı, beden sağlığına ulaşmaları noktasında yani bu dijital bağımlılıkla ilgili... Yani, tamam, özgürlüğü savunuyoruz ama yani bu konuda da “Bir eksiklik var, düzenleme var.” dememiz gerekiyor diyorum.

Ali Bey’e vereyim, sonra son söz; siz bizim büyüğümüzünüz ya...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Estağfurullah.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Olabildiğince hızlı ve kısa konuşmaya çalışacağım.

Sayın Başkan, şimdi, dinlerken sizi “ama”larla biten cümleler oldu mu bir defa mesele bitiyor. “Yasaklara, sansüre karşıyız ama...” dediğimizde sıkıntı, “İfade özgürlüğünden yanayız ama...” dediğimizde sıkıntı. Yani bu yaşadığımız bir gerçek.

Öncelikle bir şeyi sadece kayıtlara geçmesi için ifade edeceğim: Burcuğül Vekilimiz ifade etti, “halay çektiği için tutuklanan gençler” dedi. Sayın Başkan, siz, halay çektikleri için tutuklanmadıklarını söylediniz. Evet, doğru, tutuklama müzekkerelerinde “Halay çektiği için tutuklandı.” yazmıyor. Türk Ceza Kanunu’nda halay çekme suçu yok; evet, oraya bir suç yazılıyor, işte “örgüt propagandası” deniyor; tıpkı Instagram’ın kapatılmasındaki o katalog suç meselesi.

Şimdi, o “katalog suçlar” dediğimiz şeye kim karar veriyor biliyor musunuz? Sadece bir kişi karar veriyor, bir savcı karar veriyor, bazen de polis. Sizin fiiliniz katalog suç mu değil mi, bir kişi karar veriyor. Eğer eyleminizin, fiilinizin katalog bir suç olduğunu iddia ederse kurtuluşunuz yok, tıpkı Tuncay Bey’e söylendiği gibi, iddia olunan suç katalog suç.

Instagram’ın kapatılması ve daha sonradan açılması meselesinde, evet, tedbirlere bir itirazımız yok, alınması gereken önlemlere herhangi bir itirazımız yok ama ben meselenin bu olmadığı kanaatindeyim. Bugüne kadar çok fazla gündeme de gelmedi, bugün de tartışılmadı ama bu ülkede Anayasa Mahkemesinin aldığı bir kararı dilediği şekilde dilediği gün açıklama özgürlüğü yok. Instagram’ın kapatıldığı gün Anayasa Mahkemesi bir karar açıkladı. Şimdi, Anayasa Mahkemesi bu karara dair internet sitesinde bir duyuru yayınladı; sonrasında önce duyuru kaldırıldı, sonra Anayasa Mahkemesinin internet sitesine erişim engeli konuldu. Anayasa Mahkemesi daha sonra açıklama yaptı, dedi ki: “Kararımız, Resmî Gazete’de yayımlandı, erişime açık, internet trafiğinden kaynaklı internet sitemize ulaşamıyor.” Ya, hayırdır, tesadüf mü yani bütün resmî kurumlara ulaşılabilir ama o gün, Instagram’ın kapatıldığı gün Anayasa Mahkemesinin internet sayfasına erişilemedi. Şunu biliyoruz uygulamada: Anayasa Mahkemesi o kararı o gün vermedi, önceden bu karar müzakere edildi, konuşuldu -ama tesadüf mü, bilerek mi, onu da bilmiyoruz Başkan, eğer bilginiz varsa bizi aydınlatırsanız seviniriz- Instagram’ın kapatıldığı gün, 66 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle İletişim Başkanlığına verilen bazı yetkilerin iptaline dair bir karar yayınladı. Şimdi, bir yandan konuşmalarımızın tamamında “özgürlükler, hukuk, hukuk devleti” deyip Anayasa Mahkemesi bir karar yayımlandığında, kararın içeriğini beğenmediğimizde eğer Anayasa Mahkemesinin internet sitesi erişime kapatılıyorsa burada

bence mesele, ifade özgürlüğü; mesele, sansüre karşı olma; mesele, yasaklamalara karşı olma meselesi değil. Ki Sayın Başkan, siz hep söylüyorsunuz, “Saygı duyuyorum ama katılmıyorum.” diyorsunuz. Ben yani o dönem bir...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, biliyorsunuz, bu, Voltaire’in sözüdür, benim kendi sözüm değil yani.

ALİ BOZAN (Mersin) – Yok, hani siz ifade ettiğiniz için Sayın Başkan.

Toparlayacağım Başkan.

Şöyle söyleyeyim Sayın Başkan: Mesela, Instagram kapatıldı, Anayasa Mahkemesinin internet sitesine ulaşamadı bir süre, sonrasında sizin bir açıklamanız oldu TikTok’la ilgili -saygı duyuyorum, katılmıyorum- bu dahi bence bir tesadüf değil. Bu ülke özellikle... Yani mevcut Hükümet, iki gün önce 23’üncü yılını kutladı, ilk kurulduğu aşamada değil Sayın Başkan. Yasaklara karşı kurulan bir partiydi ama geldiğimiz aşamada maalesef öyle değil, keşke öyle olsaydı. Yani TikTok’la ilgili sizin yaptığınız açıklamanın da ben bu ülkede yasakların daha fazla derinleştirilmesi, artırılması için bir hazırlık olduğunu düşünüyorum. Umarım ve dilerim bu konuda yanılırim çünkü gerçekten...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Anlamak için bir soru sorabilir miyim Ali Bey, polemik olsun diye değil.

ALİ BOZAN (Mersin) – Tabii.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Siz eğitimcisiniz, öyle biliyorum ben.

ALİ BOZAN (Mersin) – Yok, hukukçuyum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Pardon.

Şimdi, gerçekten anlamak için soruyorum: Yaşı ilerlemiş bir hanımefendiye, değerli bir kadına TikTok’ta canlı yayın açıp ondan sonra para bağışlanması ve sonra bunun yaygınlaştırılması; buna karşı ne yapılmalı sizce?

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, bakın, buna benzer birçok örnek verebilirsiniz, örnekler konusunda burada bulunan arkadaşlarımızın tamamı hak verir size.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Çürümenin kaynağı TikTok mudur?

ALİ BOZAN (Mersin) – Bakın, mesele, şey değil; mesele, yasaklamakla olmuyor. Bizim sıkıntımız burada, yoksa şuna söyleyecek sözümüz gerçekten yok.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir araya gireyim, zaten cuma saati de geçti, Kurulun açılmasına bir şey yok.

Şöyle, bir adım daha ileri geçerek hani böyle yaratıcı bir katkıda bulunmak isterim. Mesele şu: Hadi video çekildi, biz TikTok’çularla çok konuştuk -bu, aile içi toplantı, toplantının sonuna geldik; kayıtlara giriyor ama yine de söyleyeyim, çok tehlikeli sular buralar- diyoruz ki: “Siz algoritmanızı düzenleyin. Bir kadın ya da erkek bir teşirde bulunduğu...” Siz Mersin Vekilimizsiniz, ondan sonra, Mersin’de Pozcu Meydanı’nda ya da Liman’da bir kadın soyunsa ve erkekler etrafına toplanıp para bağışlasa bu ayıplanır ve normal değildir; aynısının dijital dünyada olması da normal değildir. Sizin algoritmanız bunu canlı yayın açıldığında engellemiyor olabilir fakat şunu rica ediyoruz, diyoruz ki: Siz bunu sonra, bir dakika sonra, iki dakika sonra, beş dakika sonra, bu yayını alın, çıkarın ve o kişi hakkında muhakkak bir ceza verin. O hesabı engelleyin, kaldırın, başka bir şey yapın ve bu bir emsal olsun. Aksi takdirde, memleketimizin yaşadığı tartışmalar ortada; memleketin en ücra noktasındaki bir kadın da bir erkek de bu gerçeklikten kopuk tavrı karşısında bunu bir örnek davranış olarak görüyor yani TikTok meselesi şu: Burada masum olmayan bir içerik paylaşım tavrı var. Çok uyarılmasına rağmen -yani sizler beni

tanıyorsunuz, burada çok değerli dostlarım var, ben her türlü sansüre, yasaklamaya karşıyım- fakat diğer taraftan da gerçekten kamu düzenini bozan ve gençlerin eğitimi meselesi... Yani, tabii, dediğim gibi yani bunları asla normal olarak görmüyorum, benim normal olarak görmemem yeni bir normal olmadığı anlamına gelmiyor. Bu katkıda bulunmak istemişim.

Sözünüzü kestim, kusura bakmayın.

Buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) – Yok, estağfurullah Başkanım, ben de bitireceğim.

Ya, sorun şu: Bakın, Instagram kapatıldı, sekiz gün görüşmeler yapıldı. Ya, bu görüşmeler Instagram kapatılmadan da yapılabilirdi, mesele bu zaten.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Yapılıyor Ali Vekilim. Ya, biz Komisyonumuza...

Bir dakika, yine sözünüzü kestim ama kayıtlara girsin.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Başkanım, ama siz uzatıyorsunuz bu durumda. Her şeyden sonra bir söz söylüyorsunuz, bir şerh koyuyorsunuz; bu da doğru değil.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır ama şöyle: Ya, şerh koyma meselesi değil.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Ama şerh koyuyorsunuz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ali Bey iyi niyetle diyor ki: “Bir müzakere yürütülsün.” Biz o müzakereyi yürütüyoruz zaten. O müzakereyi yürüttüğümüzde bir sonuç alamıyorsunuz. Yani Meta geldi buraya, Tuncay Özkan en baba soruları sordu, diğer vekillerimiz de. Yüksel Bey de geldi, dedi ki: “Türkiye’de ne kadar vergi topluyorsunuz? Türkiye’de kaç kişi çalışıyor?” Asla cevap vermiyorlar.

Yani bunu söylemişim, kusura bakmayın tekrar.

ALİ BOZAN (Mersin) – Yok, estağfurullah.

Benim insicamım dağıldı, ben bitireceğim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Taktik herhâlde Başkan.

ALİ BOZAN (Mersin) – Yok, sıkıntı değil.

Başkan, ben meramımı anladığınızı düşünüyorum.

Dedim ya, bazen “düşünce, ifade özgürlüğü” dediğimizde “hukuk” dediğimizde “kanun” dediğimizde bir de maalesef şöyle bir gerçekliğimiz var: On sene önceki kanun aynı, Anayasa aynı. On sene önce suç olmayan, soruşturma konusu olmayan bir şey bugün suç oluyorsa, soruşturma konusu oluyorsa oturup tartışmamız, konuşmamız gerekiyor.

Sıklıkla düşünce, ifade özgürlüğünden bahsettik. Sayın Başkan, sizin özellikle akil insanlar heyetinde bulunduğunuz dönemde yapılan tartışmaları şu anda biz ülkemizde rahatlıkla yapabiliyor muyuz? İşte, esas mesele bu. Şeyi söylüyoruz ya, hukukun tek olması, döneme göre gerçekten değişmemesi gerekiyor. O günden bugüne Türk Ceza Kanunu’nda düşünce, ifade özgürlüğü anlamında, bakın, yapısal anlamda olumlu değişiklikler yapıldı ama uygulamaya baktığımızda maalesef olumsuz noktaya gidiyor. Yani bir sokak röportajında düşünceleri nedeniyle -düşüncelerine katılamayabilirsiniz, düşüncelerini benimseyebilirsiniz, sert ifadeler olabilir- genç bir kadın arkadaşın tutuklanması meselesi var. Ben şunu da söylüyorum: Yargının verdiği her karar doğru değil arkadaşlar; yargının verdiği her tutuklama kararını savunmayın, yanlış olabilir. Evet, yargılama konusu yapılabilir ama tutuklanması mı gerekiyordu? Aynı şekilde -bitiriyorum Sayın Başkan- halay çeken gençlerle ilgili gözaltı kararı veren, tutuklamaya sevk eden, tutuklama kararı veren hâkim biliyor, bir ay sonra tahliye olacaklar; biliyor ki büyük bir çoğunluğu beraat edecek. Bunu bilmesine rağmen bu yapılıyor. Bakın, Siirt’teki genç

kadınların 4'ü bugün tahliye edildi. Tutuklama kararı verilirken bilmiyorlar mıydı? Biliyorlardı ama bu şekilde tutuklama kararları verilerek ve özellikle de basına servis edilerek bir korku imparatorluğu yaratılıyor.

Ben sizin, şahsi anlamda Sayın Başkan, şu anda yaşanan birçok şeyi olumlamadığınızı düşünüyorum. Bu şekilde bir Komisyon Başkanının olmasının da ben bu Meclis için aynı zamanda bir şans olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ediyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sayın Başkan, tutanağa geçmesi açısından, otuz saniyeyi aşmayacak...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Teşekkür ederim.

Öncelikle, Sayın Başkan, tartışmaların kişiselleştirilmeden devam etmesi daha sağlıklıdır. Bu anlamıyla biz bugün toplantıyı pek verimli bulamadık, öncelikle bunu söylemek istiyorum. Grubumuz adına şunu söylemek isterim: Eşitlik, demokrasi, özgürlükler ve haklar güvenlikle çelişmez. Yaklaşımların bu yönlü geliştirilmesini kendi adımıza doğru bulmuyoruz. Eğer burada bu yönlü ortaklaştığımıza dair bir fikir varsa, bütün Komisyonun böyle ortaklaştığına dair bir fikir varsa bunun yanlış olduğunu belirtmek isterim.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ederim.

Şimdi sözü Tuncay Bey'e veriyorum.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Özgürlük alanlarımızın daraltılmasına karşıyız, mahkeme kararlarının yanlış olabileceğini biliyoruz. Mahkemelerin verdiği kararları kutsamak, bu çağın dışına düşmek anlamına gelir. Biz mahkeme kararlarını da eleştiriyoruz, yasaklamaların Türkiye'ye hiçbir fayda getirmediğini görüyoruz; hele böyle toptan, bir bütün hâlinde yasaklamaların tartışılması, çözüm üretilmesi gereken konuların yasak perdesi altına alınmasının zararına değinmek istiyoruz. Sizin dediğiniz gibi Mustafa Kemal Atatürk yaşarken genç kızlarla dans ederek modernizmi Türkiye'ye getirmiştir. Mustafa Kemal Atatürk bugün bazı insanlar tarafından kucaklanmak, akıllı uygulamalar yoluyla sarılmak, sarmalanmak istiyorsa o insanlar bunu yapabilirler. Önemli olan şey kişilerin hatırasına, devlet büyüklerimizin, Türkiye'yi oluşturan tarih boyunca tarihî kişilerimizin hatırasına saygısızlık olmamasıdır. Sevginin önüne herhangi bir engel koymanın yanlış olacağı kanaatindeyim. Ben, Komisyonumuzun çalışmalarında karşılıklı birbirimizi net anladığımız kanaatindeyim; karşıtlıklarımızın mevcut olan gelişmeyi körükleyeceğine... Neydi o? Büyük şimşekler birbirine çarptığında düşünceler...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Namık Kemal'in sözü değil mi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Namık Kemal.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – “Müsademeyiefkârdan barıkayihakikat doğar.”

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bunun gerçekleşmesini arzu ediyorum. Ancak Komisyonumuz asıl meseleler konusunda -trolleşme, çocuğun üstün yararı, Türk eğitim sisteminde yapılan yanlışlar ve çocukların ekran bağımlılığının korkunç düzeyde artırılması- ve burada

belirlediğimiz pek çok noktada -yazılımlar konusu- özellikle de yazılım alanında alt komisyonlar yoluyla çalışmalarını çeşitlendirmeli ve sonuç alacak uygulamaları, Türkiye'yi hazırlayacak yasaları çıkarmalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ederim, çok sağ olun.

Sadece kayıtlara girmesi bakımından, yeni bir polemik olmasın diye...

Ali Bey'in sözleri için teşekkür ederim. Genel Kurulda da, geçen dönemde de -vekillerim burada biliyorlar- bu konuyla ilgili Meral Danış Hanım bana hitap etmişti, orada da söyledim. Ben çözüm sürecine inanıyorum; çözüm sürecinde, gerçekten, Türkiye'nin birliğine, beraberliğine, kardeşliğine, barışına, huzuruna doğru bir proje olduğu kanaatindeyim. Fakat bu projenin -tekrara düşmek istemiyorum- PKK terör örgütü tarafından çukur, barikat, hendek eylemleriyle sonlandırılmış olması ve barış masasının, kardeşlik masasının dağıtılmış olmasının da... Yani kayıtlara geçmesini istiyorum. Biz Türkiye'nin demokratları olarak... Ben Türkiye'nin Kürt sorunu hafızasını yazmış bir kardeşinizim, şahsımdan bahsetmekten hayâ ederim fakat bu meseledeki sizin bildiğiniz tüm aktörleri çok çok tanırım, bilirim, kişisel dostluğumun olduğu insanlardır, onların dostluğu çok çok değerlidir, önemlidir; fakat burada, bu salonu aşan, Türkiye'yi aşan uluslararası güçlerin Türkiye'nin barışına, kardeşliğine kastetmesi gerçekten Türkiye'ye çok ağır bedeller ödetmiştir. Bu, devletin kararıdır, milletin kararıdır ve gerçekten bu noktada ben de bu konuda inisiyatif alan biri olarak daha sonra çok dayak yediğimizi, gerçekten inanılmaz nefret suçlarına muhatap olduğumuzu belirtmek isterim.

Bence çok faydalı bir toplantı oldu, özellikle misafir vekillerimize çok çok teşekkür ediyoruz. Bizim Komisyonumuz bu dönem 9'uncu Toplantısını yaptı, sizin komisyonlarınızda kaçınıcı toplantı tam bilemiyorum ama bizim Komisyonumuzda herkesin birbirine çok saygı duyduğu, bu dijitalleşme meselesini konuştuğumuz bir toplantı. Özellikle bu dijital okuryazarlık meselesini bizim muhakkak toplumun gündemine, millî eğitimin gündemine dâhil etmemiz lazım. Bu özgürlük-güvenlik dengesinin, özgürlük-ticaret, ticari kazanç dengesinin bir kez daha altını çizmek gerekiyor; etkileşim almak uğruna buradaki sakil davranışları tasvip etmenin mümkün olmadığını belirtmek gerekiyor.

Bir diğer önemli konu bu dijital bağımlılık meselesi. Yani belki de bu erişim engelleri üzerinden bir kez daha bu dijital bağımlılığa dikkat çekebiliriz ve bu konuları ele alabiliriz.

Komisyonumuzda görüşmeler tamamlanmıştır.

Katılımlarınız ve çok değerli görüşleriniz için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:13.36

